Беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

20-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 166 (4882).

23 АВГУСТ ПАЙШАНБА 1973 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

МАҲАЛЛИЙ САНОАТЧИЛАР ЗАФАРИ

Областимиз маҳаллий саноат корхоналари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида юксак марраларни кўзлаб меҳнат қилмоқдалар. Совет кишиларини турли-туман кенг истеъмол товарларига нисбатан ортиб бораётган эҳтиёжларини тўла қондириш ишига муносиб ҳисса қўшаётган маҳаллий саноатчилар зиммаларига юклатилган вазифаларни шараф билан адо этмоқдалар.

Ўзаро социалистик мусобақани авж олдириб, илғорлар тажрибасини оммалаштириш, қўл меҳнати билан бажариладиган ишларни камайтириш юзасидан кўрилган тадбирлар ҳам маҳаллий саноат корхоналари коллективлари иши натижасининг баракали бўлишига ёрдам бермоқда. Шу туфайли ҳам улар салкам икки ҳафтадан бери сентябрь ойи ҳисобига ишлашмоқда. 8 ойлик маҳсулот реализацияси плани 10 августдаёқ тўла бажарилди.

Корхоналар коллективлари шу давр мобайнида 11735 минг сўмлик турли-туман халқ истеъмоли товарлари реализация қилдилар. Бу plandagiga қараганда деярли 200 минг сўмлик кўпдир. Шуниси қувончлики, бошқармага қарашли 10 саноат корхонасининг 9 таси давлат планининг муддатидан илгари бажарилишига эришди.

Шу кунларда маҳаллий саноатчилар бу ютуқларни янада мустаҳкамлаб, хўжалик йилини юксак кўрсаткичлар билан якунлаш учун янги-янги резерв ва имкониятларни қидириб топиб, ишга солишяпти. Улар 8 ойлик планидагидан ташқари камида 1,3 миллион сўмлик кўп талаб маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳақидаги мажбуриятларини шараф билан бажармоқдалар.

БАРЧА ҲОСИЛНИ ТЕХНИКА ЁРДАМИДА, ЎЗ КУЧИМИЗ БИЛАН ЙИҒИБ-ТЕРИБ ОЛАМИЗ

Бекобод районидаги „Победа“ колхози аъзоларининг 1973 йилда пахта йиғим-теримини ўтказиш ҳамда етиштирилган ҳосилнинг 90 процентини машиналарда териб олиш юзасидан белгилаган

ТАДБИРЛАРИ

Биз Янгийўл районидаги Жданов номли колхоз аъзоларининг ҳосилга-ҳосил қўшишни давом эттириш ва йиғим-теримга тайёргарлик кўриш юзасидан белгилаган тадбирларини газетада ўқиб, шу асосда ўз шароитимизга мослаб пахта тайёрлаш мавсуми учун план режа туздик. Биз албатта бунда ўтган йилги иш натижаларимизни ҳисобга олдик. Бултурги эришилган ютуқлар ва йўл қўйилган баъзи камчиликлар муҳокама вақтида эътибордан четда қолмади. Чунончи, ўтган йили 1971 йилдагига қараганда пахтани машинада теришда бирмунча паст кўрсаткичга эришилди. Биз бунинг ўрнини 1973 йилда қоплаш мақсадида ҳосилнинг 90 процентини машинада теришга қарор қилдик. Агар бултурги ишимизни 1971 йилдагига солиштирадиган бўлсак, умумий кўрсаткич юқори бўлади, албатта. Чунончи, 1971 йилда давлатга 3789 тонна пахта топширилди. Унинг 2659 тоннаси машинада терилди. Бултур эса 4250 тонна пахта сотдик. Унинг 2756 тоннаси «Зангори кема»ларда йиғиштириб олинди. Планга нисбатан машина терими ошириб бажарилди. Ҳар бир машина билан 1971 йилда 83 тонна пахта терилган бўлса, ўтган йили машиналарнинг иш унуми 98 тоннага етказилди. Пахтадан келадиган даромад, қўлга киритилган соф даромад механизация шарофати туфайли анча юқори бўлди.

Биз Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг йиғим-теримга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш юзасидан чиқарган қарорида кўрсатилган тадбирларини амалга ошириш учун астойдил ҳаракат қиламиз.

Бу йил она-Ватанга 5 минг тонна пахта етказиб бериш юзасидан ўз зиммамизга социалистик мажбурият қабул қилдик. Ана шу ҳосилнинг 4500 тоннаси машиналарда терилади. Биз Сирдарё областидаги «Самарқанд» совхозининг механизатори Шодибек Ботиров ташаббусига қўшилиб етиштирилган ҳосилнинг 90 процентини ўз кучимиз билан, ташқаридан ёрдам олмай «зангори кемалар ёрдамида териб оламиз. Йиғим-терим даврида далаларимизда 35 та машина ишлаб туради. Уларнинг кундалик иш нормасини 7 тоннадан қилиб белгиланди. Шундай қилиб, кунига 245 тоннадан пахта терилади ва мавсумда ҳар бир машинанинг иш унумини 110 тоннаданга етказиш учун курашилади. Терим даврида тўкилган пахтани терадиган 10 та машина ишлайди. Улар кунига 20 тонна, мавсумда эса 300 тонна пахтани териб беради. Колхозимизда 10 та кўрак териш машинаси бор. Улар билан ҳар куни 20 тонна пахтани териб оламиз, шундай қилиб ҳосилнинг 250 тоннаси ана шу машиналарда терилади. Қолган 600 тонна пахта колхозчиларнинг кучи билан йиғиб олинади. **Биз бу тадбирларни белгиланган муддатларда бажариш йўли билан йиллик планни 20 иш куни давомида адо этиш учун курашмоқдамиз.**

Айтилган сўзнинг ўз вақтида шараф билан бажарилиши йўлида ҳар бир колхозчи, механизатор, бригада ва звено бошлиқлари, колхоз активлари, коммунист ва комсомоллар социалистик мусобақани кучайтирган ҳолда зўр ғайрат билан ташаббус кўрсатиб меҳнат қиладилар.

Машина теримини группа-группа қилиб конвейер усулида ташкил этамиз. Бу ишга пайкаллардаги пахтанинг 60—70 проценти очилганда киришамиз.

Ғўза баргини сунъий тўктириш учун ерда юрадиган аппаратлардан фойдаланамиз. Букдай машиналар колхозимизда 8 та. Улар ремонтдан чиқарилиб, тахт қилиб қўйилган. Ҳар бир машина билан кунига 20 гектардан ердаги ғўза дефолиация қилинади. Дефолиацияни 10 сентябргача туталлаймиз.

Дефолиация вақтида бу ишни бажарувчи механизаторлар, колхозчилар ҳаётини муҳофаза қилиш мақсадида уларни махсус кийимлар билан таъминлаймиз.

Йўллар, кўприклар текисланиб, ремонт қилиб қўйилди. Карта чекалари, ўқ ариқлар текисланиб, машиналарнинг ишлашига мосланмоқда. Хирмонлар ва терим вақтида зарур бўлган барча буюм-ашёларни ҳозирлаб қўйиш ишлари эрта-индин тугалланади.

Машина теримини муваффақиятли ўтказишда кадрларни ўқитиб ўргатиш катта роль ўйнайди. Колхоз устахонаси қошида механик-ҳайдовчиларнинг малакасини ошириш мақсадида семинар, амалий машғулотлар ташкил этилган. Бунга бош инженер, участка механиклари раҳбарлик қилмоқдалар.

Машина терими юқорида айтилганидек, барча майдонларда пахтанинг 60—70 проценти очилганда бошланади. **«Зангори кема»ларнинг тўхтовсиз ва унумли ишлаб туришини таъминлаш мақсадида ҳар бешта машинага битта техника ёрдами кўрсатадиган кўчма устахоналар бириктиб қўйилади.**

Колхоз партия ташкилоти йиғим-терим кунларида оммавий-сиёсий, маданий-маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилаш мақсадида, колхозчиларни, механизаторларни берилган нормаларни ошириб бажаришга рағбатлантириш ниятида агитация-пропаганда ишларини кучайтиради. Социалистик мусобақа ғолиблари моддий жиҳатдан рағбатлантриладилар.

Дефолиацияда ишлайдиганлар ўртасида кўчма Қизил байроқлар, вимпел ва шулар билан бирга пул мукофотлари берилишини таъсис этдик. Ерда юриб, ғўза баргини дефолиация қилиш социалистик мусобақа натижалари ҳар беш кунда якунланади. Илғор механик-ҳайдовчига вимпел билан бирйўла битта стол соати мукофотга берилади. Мавсумда энг кўп ва сифатли дефолиация қилишга эришган механизаторларнинг биринчи ўрин эгаллаганига радиоприёмник, иккинчи ўринни эгаллаганига қўл соати берилади.

Ғўза баргларини сунъий тўктириш мақсадида ерда юриб, машиналар ёрдамида дори сепишнинг афзаллиги ғоят муҳимдир. **Бу биринчидан, аҳолининг саломатлигини сақлашга ёрдам берса, иккинчидан маблағни ва меҳнатни тежашда ҳам катта роль ўйнайди. Биз бу йил ғўза баргларини тракторлар ёрдамида сунъий тўктиришни амалга тўла ошириш эвазига 6 минг сўмга яқин маблағни тежаб қоламиз.**

Пахта териш ва топшириш ишлари тўла механизациялаштирилади. Пахта нобудгарчилигига йўл қўймаслик мақсадида уни қопқанорсиз ташиш амалга оширилади. **Терим ишлари дала—бункер—прицеп—пункт халқаси асосида ташкил этилади.**

Машинанинг ишлашини группа асосида ташкил этамиз. Ҳар бир группага биттадан механик ва мутахассис доимий равишда бириктиб қўйилади.

Пахта териш ва давлатга топширишда социалистик мусобақа шартларини бажариш ишлари якунланиб борилади.

Биринчи теримда ҳар гектар ерда икки центнердан ошиқ пахтани ерга тўкиб кетган механик-ҳайдовчининг ҳақидан 30 проценти чегириб қолинади. Агар пахта тоза терилиб, ерга икки центнердан кам пахта тўкилса, механизатор ҳақига 20 процент ҳақ қўшиб берилади.

Иккинчи теримда уч центнердан ошиқ пахтани тўкишга йўл қўйса, ҳайдовчининг оладиган иш ҳақидан 30 проценти ушлаб қолинади. Агар уч центнердан кам пахта тўкилса у ҳолда механизатор қўшимча равишда 30 процент ҳақ олади

ХТ-1,2 маркали машинада пахта терган механик-ҳайдовчига кандицион ҳолдаги бир тонна пахтаси учун биринчи теримда 6, 28 сўм, иккинчи теримда 9,70 сўм;

17—ХВ—1,8 маркали машинада терган бир тоннасига кандицион ҳолда биринчи теримда 4,65 сўм, иккинчи теримда 7,78 сўм;

14ХВ—2,4 маркали машинада терган бир тонна пахтанинг кандицион ҳолига биринчи теримга 4,20 сўм, иккинчи теримга 6,23 сўм, меҳнат ҳақи тўланади.

ЭСЛАТМА: Механик-ҳайдовчиларга бериладиган ҳақ, терим сифати, тозалиги эътиборга олинади, ишнинг сифати тўғрисида бригада бошлиғининг справкаси орқали меҳнат ҳақи ёзилади.

ПХН—1,2 маркали подбор йиғувчи машинада, кандицион ҳолда терган бир тонна подбор учун биринчи теримда 12,60 сўм, иккинчи теримга 12,50 сўм меҳнат ҳақи берилади.

ПХН—1,8 подбор машинасида терган подборнинг кандицион ҳолдаги бир тоннасига биринчи теримда 9,46 сўм, иккинчи теримга 9,46 сўм меҳнат ҳақи тўланади.

СКО—4 маркали кўрак терувчи машинада кўрак терса, кўракдан олинган пахтанинг кандицион ҳолига қараб бир тоннасига 4, 5 сўм ҳақ тўланади.

Пахтани пахта майдонидан пунктга топшириб келувчи механизаторларга ҳақ тўлаш: биринчи участка, 7-бригада территорияси учун кандицион ҳолдаги бир тоннасига 0,45 сўм;

8, 9, 10-бригадалар учун кандицион ҳолдаги бир тоннасига 0,60 сўм, 12-13-14-бригадалардан ташилган пахта учун тоннасига 0,70 сўмдан тўланади.

Пахта териш ва давлатга сотиш ишлари ҳар беш кунда якунланади. Социалистик мусобақада ғолиб чиққан участкалар, бригадалар, механизаторлар кўчма қизил байроқ, вимпел билан мукофотланади. Биз шу мақсадда участкалар учун битта байроқ, бригадалар учун битта байроқ, механик ҳайдовчилар учун 3 та вимпел, пахта юкловчилар учун 1 та вимпел, пахта терувчилар учун 3 та вимпел таъсис этдик. Байроқ олган участкаларга шу билан бирга 100 сўм, бригадаларга 30 сўм, механик-ҳайдовчиларга вимпелга қўшиб 15 сўм пул мукофоти берилади.

Мавсумда ХН-3,6 машинасида 250 тонна 14ХВ—2,4 машинасида 200 тонна, ХТ—1,2 машинасида 150 тонна пахта терган механик-ҳайдовчига 1 та гилам, ХН—3,6 машинасида 200 тонна, 14ХВ—2,4 машинасида 150 тонна, ХТ—1,2 машинасида 100 тонна пахта терган механик-ҳайдовчига битта радиоприёмник, ХН—3,6 машинасида 150 тонна, 14ХВ—2,4 машинасида 100 тонна, ХТ-1,2 маркали машинада 80 тонна пахта терган механик-ҳайдовчиларга қимматбаҳо буюмлардан иборат мукофотлар берилади.

Биз колхозда пахта ҳосилдорлигини йил сайин ошириш тадбирларини кўрмоқдамиз. Бу соҳада юқори кўрсаткичларга эришаётган бригада ва звенолар рағбатлантириб борилмоқда. Гектаридан 40 центнердан ҳосил топширишни таъминлаган бригада бошлиғи телевизор, ҳосилдорликни 35 центнерга етказган бригада бошлиғи эса гилам, 30—35 центнердан ҳосил олишга муваффақ бўлган бригада бошлиғи эса радиоприёмник билан мукофотланади.

Машина теримида энг юқори кўрсаткичга эришган ва ҳар бир машина билан энг кўп яъни 100—110 тоннадан пахта теришни амалга оширган участка механиклари (механик ёрдамчиси) биттадан қўл соати билан мукофотланади.

Машина теримида, ҳосилдорликни оширишда энг юқори кўрсаткичга эришган участка бошлиғи битта гилам билан тақдирланади.

Пахта ташишда ишлаётган механизаторлар социалистик мусобақа шартларини ошириб бажарсалар, уларга вимпел ва битта ипакли кўйлак мукофотга берилади. Теримчилар иши ҳам ҳар беш кунда якунланади ва шу муддатда минг килограмм пахта терган колхозчига битта қўл соати тақдим этилади.

Терим даврида марказий устахона икки сменада ишлаб туради. Кечки сменада ишлаган мутахассисларга қўшимча ҳақ тўланади.

Колхоз коммунистлари ва комсомоллари пахтакорлар, механизаторлар ўртасида агитация ва пропаганда ишларини кучайтирадилар, илғорлар тажрибасини оммалаштирадилар. Жойларда газета ва журналларнинг ўз вақтида келтирилишини таъминлайдилар. Жанговар варақалар, деворий газеталар, шарафли меҳнат байроғи, кўргазма тахта ташкил қилиш ишларини амалга оширадилар.

Биз ҳар йилгидек механик-ҳайдовчи, юк ортувчи, юк ташувчи ва теримчининг шахсий дафтарчаси бўлишини ташкил этганмиз. Унда бажариладиган ишлар, ютуқ ва камчиликлар ёзиб борилади. Йиғим-теримда қишлоқдаги ёшу-қари, умуман қўлидан иш келадиган барча аҳоли тўла қатнашади ва давлатга кўпроқ пахта топшириш учун ўзининг муносиб ҳиссасини қўшишга ҳаракат қилади. **Коммунист ва комсомоллар йиғим-теримда авангардлик ролини ўйнайдилар. 80 коммунист, 120 комсомол пахта теримида бевосита қатнашади. Қишлоғимиз кексалари ўз ўғил-қизларига ёрдам бериш учун пахта йиғим-теримига отланиб турибдилар.**

Йиғим-терим кунларида бу ишда банд бўлган кишиларни иссиқ овқат ва сабзавот маҳсулотлари, мева-чева билан тўла таъминлаш амалга оширилади. Уларнинг унумли ишлашлари учун барча қулай шароит яратиб берилади. Колхозчи ва механизаторлар ўртасида 20 агитатор, 12 сиёсий ахборотчи, 60 сиёсий ташкилотчи актив иш олиб боради.

Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида механик-ҳайдовчиларимиз ўз зиммаларига юксак мажбурият олган ҳолда ватанпарварлик намуналарини кўрсатиб меҳнат қилажакларини айтмоқдалар. Бизда 250—300 тоннадан пахта тераётган механик-ҳайдовчилар сони тобора кўпаймоқда. Хушвақт Абдужалиев, Холиқ Абдугаффоров 300 тоннадан, Файзинниса Қўзиева, Хонимқул Раҳмонқулов, Турсунбой Тошбоевлар 200—250 тоннадан «оқ олтин» теришга аҳд қилдилар.

Биз ташқаридан ёрдам олмаган ҳолда, ҳатто ўқувчиларни ҳам дарсдан қолдирмай ўз кучимиз билан йиғим-теримни ўтказиш тадбирларини кўраётирмиз.

Бизга Бекобод цемент заводи коллективи намунали оталиқ ёрдами кўрсатмоқда. Улар беш минг товуққа мўлжалланган товуқхона қуриб бердилар. Шу билан бирга ҳар йили йиғим-терим даврида бизга техника ремонти масаласида амалий ёрдам кўрсатаётирлар.

Ўзбекистон Компартияси ва республикамизнинг ташкил этилганига 50 йил тўлиши муносабати билан бошланаётган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилган колхозимиз аъзолари 1973 йил пахта йиғим-теримини зўр уюшқоқлик билан ўтказадилар, зиммаларидаги социалистик мажбуриятларини шараф билан бажарадилар. Областимизнинг 400 минг тонналик хирмонига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

БУ ТАДБИРЛАР КОЛХОЗЧИЛАРНИНГ УМУМИЙ МАЖЛИСИДА МУҲОКАМА ЭТИЛИБ, ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

А. Н. КОСИГИН С. ТОДОРОВ БИЛАН УЧРАШДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин 21 августда Кремлда Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, БХР Министрлар Советининг раиси С. Тодоров билан учрашди.

Учрашув чоғида СССР ва БХР халқ хўжалигини келгуси беш йилликда (1976—1980 йиллар мобайнида) ривожлантириш планларини координациялаш соҳасида ҳозирги вақтда олиб борилаётган ишлар муносабати билан совет-болгария ҳамкорлигига оид бир қанча масалалар қараб чиқилди. СССР ва БХР ҳукуматларининг бошлиқлари ўз мамлакатлари халқ хўжалик планларини бир-бири билан чамбарчас боғлаш юзасидан томонларнинг биргаликда олиб борган ишларининг мавжуд натижаларига ижобий баҳо бердилар, бу натижалар совет-болгария иқтисодий алоқаларининг самарадорлигини ошириш ҳамда социализм ва коммунизм қуриш вазифаларини муваффақиятли ҳал этиш учун тобора катта аҳамиятга эга бўлишини уқтириб ўтдилар. Тузилган шартномаларнинг амалга оширилиши СССР билан БХР ўртасида ҳар томонлама қардошларча ҳамкорликни янада ривожлантиришга ва КПСС Марказий Комитети билан БКП Марказий Комитетининг ҳамда ҳар иккала мамлакат ҳукуматларининг, шунингдек социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари раҳбарларининг Қримда бўлиб ўтган учрашуви қарорларига мувофиқ ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар социалистик иқтисодий интеграциясини кенгайтиришга имкон беради.

Учрашув самимий, ўртоқларча вазиятда ўтди.

С. Тодоров шу куни ватанига жўнаб кетди. (ТАСС).

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIV съезди директиваларини бажариш мақсадида СССР Министрлар Совети «Ҳомиладорлик ва туққанлик учун ҳамда касал болаларга қараб туриш учун нафақа билан таъминлашни яхшилаш тўғрисида» қарор қабул қилди.

Шу қарорда ишчи ва хизматчи аёлларга, шу жумладан касаба союзларига аъзо бўлмаган ишчи ва хизматчи аёлларга ҳамда колхоз аъзоси бўлган аёлларга, меҳнат стажи муддатидан қатъий назар, ҳомиладорлик ва туққанлик учун тўла миқдорда нафақа тўлаш назарда тутилади. Ҳомиладорлик ва туққанлик учун отпуска кунларига шу нормага мувофиқ нафақа тўлаш 1973 йил 1 декабрдан жорий этилади.

Белгилаб қўйилдики, 14 ёшга етмаган касал болага қараб туриш учун касаллик варақаси ва нафақа шу бола қараб туришга муҳтож бўлган давр учун, аммо 7 кундан ошмаслик шарти билан берилади. Ёлғиз оналарга, беваларга ва эридан ажралишган аёлларга 7 ёшга тўлмаган касал болаларга қараб туриш учун касаллик варақаси ва нафақа 10 кун муддатгача берилиши мумкин. Касал болаларга қараб туриш учун касаллик варақаси ва нафақа беришнинг мазкур тартиби 1973 йил 1 декабрдан бошлаб мамлакат районлари бўйича навбати билан жорий қилинади.

Шу кунларда Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозида техника ремонти жадал суръатларда олиб борилаяпти. Ремонт ишларига тажрибали механизаторлар ва уста механиклар жалб этилган. Ҳозиргача мавжуд 40 та терим машинасининг 30 таси сифатли ремонтдан чиқарилди. Суратларда: (ўнгда) колхознинг бош механиги Ҳасан Гусейнов (чапда), 50 центнерчи звено бошлиқларидан Асқар Аибоев ва Аҳмад Мамедов ўртоқлар билан техника ремонтини кўздан кечиришмоқда. «Зангори кема»лар мавсумга шай.

А. Тўраев фотолари.

МУКОФОТЛАР МУБОРАК

1972 йилнинг якунига кўра Ўзбекистон ССР ишлаб чиқариш илғорларидан 2478 кишига, 78 хўжалик, бўлим, ферма, бригадага СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг мукофотлари берилди. Ишлаб чиқаришнинг 6 новатори, 8 та илғор коллектив Фахрий Дипломлар билан тақдирланди. Мукофотланганларга Фахрий Ёрлиқлар билан биргаликда — хўжаликларга автобус, ишлаб чиқариш илғорларига «Москвич» енгил автомашинаси берилади.

СССР Халқ хўжалик ютуқлари виставкаси Фахрий Дипломлари ва «Москвич» енгил автомашинаси олишга сазовор бўлганлар орасида республикамиздаги пешқадам механизаторлар, пахтакорлар қатори Пискент районидаги Тельман номли колхознинг гектаридан 50 центнердан ҳосил етиштиришга эришган бригада бошлиғи Ҳакимполвон ҚОДИРОВ, Янгийўл районидаги гектаридан 43,7 центнердан пахта топширишни таъминлаган «Коммунизм» колхозининг раиси Маҳмуд ИСМАТОВ ўртоқлар бор.

СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг мукофотларини олган хўжаликларни, пешқадам кишиларимизни қизғин табриклаймиз.

ТЎҚҚИЗИНЧИ беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йилида пойтахтимизнинг тўнғич саноат корхоналаридан бири — «Тошкенткабель» заводининг ишчилари беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари адо этиш учун бутун куч ва имкониятларини ишга солмоқдалар. Суратда: вақтдан ўзиб ишлаётган 20-цех мастери Василий Мотин иш устида. М. Нуриддинов фотоси.

ПАРТБИЛЕТ ТАРИХИДАН

Партия билети унинг эгасининг КПССга мансублигини тасдиқлайдиган ҳужжат ҳисобланади.

1917 йилнинг февралида монархия ағдарилгунга қадар партия аъзоларининг билети бўлмаган. Чунки, партия яширин ташкилот сифатида иш кўрар, аъзоларининг сони бармоқ билан саноқли эди.

Самодержавие ағдарилгач, партия подпольедан чиқди. Унинг сафлари кенгайиб борди. Шунда партияга аъзоликни расмийлаштириш масаласи қўйилди. Аъзолик варақасининг намунаси ишланиб, айрим ташкилотларга юборилди. В. И. Ленин 1917 йилнинг 3 апрелида эмиграциядан Петроградга келганида унга 600-сон партия билети топширилган эди.

Октябрь революцияси ғалаба қозонгач, Ленин партияси ҳукмрон партия бўлиб қолди. Унинг сафи тўхтовсиз ўсиб борди. Марказий Комитет партиянинг маҳаллий ташкилотларига коммунистларнинг шахсий учётини жорий этиш ҳақида топшириқ берди. Коммунистларга аъзолик варақаси бериладиган бўлди. Бироқ, партия билетларининг намунаси ҳамма жойда ҳар хил эди. Шунинг учун 1920 йилнинг январида ягона партия билети намунаси тасдиқланди.

1922 йили Бутунроссия партия аъзоларини рўйхатга олиш ва ҳужжатларини алмаштириш тадбири ўтказилди. Янги партбилет анча ихчамлаштирилди, унда коммунист ҳақидаги энг асосий маълумотлар ёзиб қўйиладиган бўлди.

СССР ташкил этилиши муносабати билан XIV съездда (1925 йил) партия номи Бутуниттифоқ коммунистлар (большевиклар) партияси қилиб ўзгартирилди. Бу ўзгариш партия ҳужжатларида, жумладан партия билетида ҳам ўз ифодасини топиши зарур эди. 1926 йили яна партия ҳужжатлари алмаштирилди.

1936 йили партия хўжалигини тартибга солиш, партия аъзолари сафларини мустаҳкамлаш мақсадида билетлар алмаштирилди. Кандидатлик варақаси намунаси ҳам иттифоқ миқёсида бир хил бўлиб қолди.

1952 йили XIX съезд бўлиб ўтди. Унда партия «Совет Иттифоқи Коммунистик партияси» номини олди. Шунга мувофиқ ҳужжатларни алмаштиришга тўғри келди. Партия ҳужжатларини алмаштириш 1954 йилда ўтказилди.

КПСС XXIV съезди партия ҳужжатларини алмаштиришга қарор қилди. Бу иш ҳозир иттифоқ миқёсида давом этмоқда.

Янги партбилет аввалгиларидан тубдан фарқ қилади. Муқовасида Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг асосчиси ва доҳийси В. И. Лениннинг сурати тасвирланган ва унинг «Партия — давримизнинг ақл-идроки ва шараф-шони» деган сўзлари ёзиб қўйилган.

ЯНГИ ДАЛА ШИЙПОНИ

КАРЛ МАРКС номли колхознинг участкаларида янги типдаги дала шийпонлари мавжуд. Яқинда колхознинг Мусурмон Бойқулов бошлиқ бригада даласида янги шийпон ишга тушди. Колхозчиларнинг иккинчи уйи бўлган бу шийпонда радио, телевизор, шахмат-шашка, газеталарнинг ҳамма турлари мавжуд. Бино газ плиталари, холодильник, стол-стул, шкаф-шифонер ва диванлар билан жиҳозланган. Унинг олд томони чиройли гулзорга айлантирилган. Катта ҳовуз эса бригада аъзоларининг жазирама кунларида мириқиб дам олишлари учун жуда қулайдир.

Қ. САИДИНОХУНОВ,
Оққўрғон.

БИНОКОРЛАР СОВҒАСИ

ОХУНБОБОЕВ номли колхоз сабзавоткор хўжаликлардан ҳисобланади. Колхоз аъзолари йил бўйи сабзавотчиликдан мўл ҳосил олиб, кўп даромад қилмоқдалар. Яқинда колхозчилар учун 90 ўринли янги типдаги боғча битказилиб, ишга туширилди. Бундан ташқари 160 ўринли ёруғ ва чиройли синф хоналари янги ўқув йилига тахт қилиб қўйилди. Бу ишда «Ташоблхозстрой» трестига қарашли колхозлар ва қурилиш бошқармасининг бинокорлари фидокорона меҳнат қилдилар.

С. КОМИЛОВ
Калинин райони.

МЕҲНАТ ВА ИЛМ ҲАМКОРЛИГИ

КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларида ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш, бунинг учун эса аввало илмий-техника тараққиётини меҳнат унумдорлигини тез суръатлар билан жадаллаштириш ва юксалтириш лозимлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди. Бу муҳим вазифани ҳал қилишда меҳнатни илмий ташкил этишни кенг кўламда жорий қилиш катта аҳамиятга эгадир. Шунинг учун ҳам корхонамиз ишчи-хизматчилари замонавий самолётсозлик техникаси ишлаб чиқариш бўйича қўйилган муҳим давлат вазифаларини бажариш учун курашда меҳнатни илмий уюштиришга катта эътибор бермоқдалар.

Чунки, НОТ планлари ва тадбирларини амалга ошириш коллектив фаолиятининг барча техник-иқтисодий кўрсаткичларини оширишга самарали ёрдам бермоқда. Корхонамизда меҳнатни илмий ташкил этиш бўйича ишларни умумлаштириш, НОТ масалалари бўйича методик ва амалий ёрдам кўрсатиш бўйича махсус лаборатория ташкил этилган. Барча асосий цехларда ижодий бригадалар сафида етук касб эгаси бўлган ишчилар, инженер-техник ходимлар, партия касаба союз ва комсомол активлари бор. Ижодий бригадалар меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш лозим бўлган иш жойлари, участкаларни аниқлайдилар.

Бригадалар аъзолари НОТ лабораторияси ходимлари ва цехлардаги ташкилотчи инженерлар билан меҳнатни уюштиришдаги мавжуд аҳволни таҳлил қиладилар, иш жойининг санитария-гигиена шароитларини ўрганадилар, ишчилар ва асбоб-ускуналарнинг иш кунини фото суратга оладилар. Бундан ташқари, улар инструментлар, оснасткалар ва технологик ҳужжатлар билан таъминланиш аҳволини, шунингдек оператив планлаштириш ва меҳнатни нормаллаштириш аҳволини вақти-вақти билан текшириб турадилар.

Ана шундай таҳлиллар натижалари асосида иш жойларида меҳнатни ташкил этишни яхшилаш бўйича тавсиялар ишлаб чиқилади, уларни жорий қилиш муддатлари ва амалга ошириш учун масъулиятли ходимлар белгиланади.

Бу тавсиялар муҳокама қилинганидан сўнг НОТ планларига киритилади ва завод бош инженери томонидан тасдиқланади. Шундан сўнг уни амалга ошириш барча цехлар ва бўлимлар учун мажбурий бўлиб қолади.

Меҳнатни илмий уюштириш соҳасида кўрилаётган тадбирлар ва амалга оширилаётган планларнинг самараси жуда салмоқли бўлаётганлигини кўрсатувчи жуда кўп мисоллар келтириш мумкин. Биргина ўтган йили НОТ бўйича 800 га яқин тадбир ишлаб чиқилди ва амалга оширилди, натижада 747,5 минг сўмлик иқтисодий самара кўрилди. Тўққизинчи беш йиллик ҳал қилувчи йилининг биринчи ярмида эса 408 та тадбир ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Бундан кўрилган фойда миқдори 386 минг сўмни ташкил этди.

Заводда «қолоқ участкалар» учун НОТ планлари ишлаб чиқиляпти ва амалга ошириляпти. Масалан, механика-йиғув цехида гидроагрегатларни йиғиш устахонаси реконструкция қилинди. Устахона қайта планировка қилинди, натижада йиғилаётган ва синаб кўрилаётган агрегатларни фойдасиз уёқдан бу ёққа кўчириб юришга ҳожат қолмади. Типовой лойиҳаларга мувофиқ иш жойлари қайта ускуналанди ва лозим бўлган оснасткалар билан таъминланди. Смена-сутка топшириқларини планлаштириш йўлга қўйилди, иш вақтининг сменалар орасида бекор ўтишини ҳисобга олиш механизациялаштирилди. Натижада ишчиларнинг меҳнати янгича ташкил этилди. Хонага вентиляция ўрнатилди, кўп қаватли жавонлар қўйилди ва бошқа қатор тадбирлар кўрилди.

Ҳаммаси бўлиб НОТ бўйича 29 та тадбир жорий қилинди. Шу туфайли меҳнат унумдорлиги 11,4 процент ошди, 19,5 минг сўмлик иқтисодий самара кўриш имкони туғилди.

Механика цехида подшипникларни ВК—9 елими билан елимлаш участкаси ташкил қилинди ва ишга туширилди. Бу участкада саноат эстетикаси талабларига тўла жавоб берадиган оснасткалар бор. Монорельсга ишлов берувчи слесарлик участкасида асбоб-ускуналар қайтадан жойлаштирилди. Деталларни операциялар ва цехлар ўртасида ташиш учун махсус таралар тайёрланди. Оператив календарь планлаштириш системаси жорий қилинди, ишлаб чиқариш участкаларига хизмат кўрсатиш яхшиланди ва бошқа қатор тадбирлар амалга оширилди. Бунинг натижасида меҳнат унумдорлиги 12,9 процент ортди, меҳнат сарфиёти эса 11,4 процент камайди. Ҳар йили олинадиган фойда миқдори салкам 22 минг сўмни ташкил этади.

НОТ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ

Корхонамиз коллективи программ бошқариладиган станоклар участкаларини ташкил этишга катта эътибор бермоқда. Ҳозирги вақтда заводда кўп миқдорда шундай асбоб-ускуналар ишлаб турибди. Улар ишлов бериладиган деталларнинг конструкторлик ва технологик хусусиятларига мувофиқ 22 участкага тўпланган. Бундай замонавий агрегатлар орасида беш координатли фрезерлик, уч координатли ва бошқа моделдаги станоклар бор.

Ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш машиналарнинг мураккаб турларини ишлатиш, меҳнатнинг коллектив формаларини, ишнинг бригада усулларини қўлланиш имконини берди. Натижада меҳнат вазифалари ва касблар кенг миқёсда бир-бирига уйғунлашиб кетди, кўп станокларни бошқаришга ўтилди. Ҳозир заводда 126 та комплекс ва сирғалувчи бригадалар ишлаб турибди. Механика цехларида созлаш, асбоб-ускуналарни жорий ремонт қилиш вазифаларининг уйғунлаштирилиши натижасида иш участкаларида меҳнат унумдорлиги ўрта ҳисоб билан 12—18 процент ошди.

Оммавий касб эгаси бўлган самолётсозларнинг иш жойларини ташкил этишни яхшилаш юзасидан кўпгина ишлар қилинмоқда. Станокчилар учун 350 та инструментлар тумбочкалари тайёрланди ва ўрнатилди. Йиғувчи слесарь ва ишлаб чиқариш мастери иш жойини ташкил этиш бўйича янги план ишлаб чиқилди ва жорий қилинди. Уларнинг тажриба намуналари республика Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида намойиш қилинди ва юксак баҳо олди.

Ҳозирги вақтда НОТ лабораторияси оммавий касб эгаси бўлган ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларнинг иш жойлари янги типовой намунасини ишлаб чиқмоқда. Ишлаб чиқариш интерьерларини яхшилаш бўйича анчагина ишлар қилинди. Шу вақтгача янги механизациялашган склад, ёрдамчи хоналар ва йиғув корпусининг маиший хоналари интерьерлари қайта қилинди. Асосий ишлаб чиқаришнинг механика цехлари корпусида деталлар, материаллар ва ярим фабрикатларни территориялар ўртасида марказлашган усулда ташишнинг биринчи навбати ишлаб чиқилди ва жорий қилинди.

Бутун ой давомида барча ишлаб чиқариш участкаларининг аниқ ва бир меёрда ишлашини, меҳнат ва ишлаб чиқаришни ташкил этишни яхшилаш, меҳнат унумдорлигини ошириш мақсадида иш ҳақи тўлашнинг аванссиз системаси жорий қилинди. Бу система асосий ва ёрдамчи ишлаб чиқариш цехларида қўлланилмоқда. Эндиликда иш ҳақи ҳар ойда икки марта (ойнинг биринчи ва иккинчи ярми учун) амалда бажарилган иш ҳажмига қараб тўланади.

Ишбай асосида меҳнат қилаётган ишчилар ойнинг биринчи ярмида ойлик топшириқнинг 50 процентини бажаришлари лозим. Ярим ойлик иш ҳажми 15—кунгача бажарилса, ойлик топшириқни бажарганлиги учун бериладиган асосий мукофотдан ташқари ишчилар ва мастерларга ишбай асосида олган ярим ойлик маошининг ўн проценти миқдорида қўшимча ҳақ тўланади. Иш ҳақи тўлашнинг бу системасини жорий қилиш ишлаб чиқаришнинг бир меёрда боришини 15,5 процент оширди.

Заводимизда бошқарув аппарати ишини такомиллаштириш масалаларига алоҳида эътибор берилмоқда, шу мақсадда инженерлик ва бошқарув меҳнатини комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш жорий қилинмоқда.

Инженер-техник ходимлар учун ишлаб чиқариш эстетикаси талабларига мос бўлган типовой иш ўринлари ишлаб чиқилди. Бу жойлар махсус ўлчов ва чизма инструментлари, шунингдек «Вильнюс», «Бистрица», «МЕ—26», «МЕ—86», «Электроника — ДД» ва бошқа шу каби стол устида турадиган ҳисоблаш машиналари билан таъминланган.

Заводда нусха кўчириш-кўпайтириш машиналарининг турли хиллари ишлатиляпти. Бу техника ҳужжатларининг сифатини анча ошириш ва уларни тайёрлаш вақтини қисқартириш имконини бермоқда. Масалан, «РЭМ—600», «Ксерокс» ва бошқа шу каби нусха кўчириш-кўпайтириш машиналарининг кўпайтирилиши нусха кўчириш ишларида меҳнат унумдорлигини 30—35 баравар ошириш имконини берди. Бу усул қўлланилганда брак умуман бўлмайди.

Корхонада электрон-ҳисоблаш техникаси ва оператив алоқа воситаларини жорий қилиш бўйича олиб борилаётган ишлар ишлаб чиқаришни бошқаришни автоматлашган системасини қўлланиш учун яхши имкониятлар вужудга келтиради, ахборотни ишлаб чиқиш ва узатишни тезлаштиради, ҳисобот сифатини яхшилаш имконини беради. Бизда ахборотларни перифер қайта ишлаш системаси тобора кенг қўлланилмоқда. Ҳозир перфорация пунктлари асосий ишлаб чиқаришнинг 97 проценти цехларда ишлаб турибди.

Тўққизинчи беш йилликда завод коллективи зиммасига жуда катта вазифалар юклатилган. Уларни бажаришни таъминлаш учун корхонани техник ва социал ривожлантиришнинг комплекс перспектив плани ишлаб чиқилди. Бу комплекс план тадбирларининг амалга оширилиши маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини деярли икки баравар кўпайтириш, унинг 90 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришиш имконини беради. Меҳнатнинг механизация даражаси 50 процентгача етказилади. Кўриладиган иқтисодий самара миқдори 6—7 миллион сўмни ташкил этади.

Меҳнатни илмий уюштириш ишлари корхона коллективининг ишлаб чиқариш-техник ва хўжалик фаолиятининг барча йўналишлари бўйича янада улкан марраларга эришиш ва шу асосда авиация маҳсулоти ишлаб чиқариш давлат планининг муваффақиятли бажарилишига, шубҳасиз, салмоқли ёрдам беради.

Н. И. ДЕНИСОВ,
В. П. Чкалов номли Тошкент самолётсозлик заводи НОТ лабораториясининг бошлиғи.

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМГА САДОҚАТ РАМЗИ

АГИТАТОР ВА ПРОПАГАНДИСТЛАРГА ЁРДАМ

Кўп миллатли Ватанимиз халқлари эллик йилдан буён ягона оила — СССРда яшаб, муштарак мақсадлар йўлида биргаликда меҳнат қилиб, курашиб келмоқдалар. СССРнинг ярим асрлик тажрибаси миллий сиёсатни амалга оширишда, социализм ва коммунизм қурилишида КПСС ва Совет давлати эришган тарихий ютуқларни бутун дунёга намойиш қилмоқда.

Совет халқи қўлга киритган ютуқларнинг барчаси ўз состави жиҳатидан кўп миллатли ва моҳияти эътибори билан чуқур интернационал бўлган Коммунистик партиямизнинг толмас сиёсий ва ташкилотчилик фаолияти билан чамбарчас боғлиқдир.

«КПСС — ўз идеологияси ва сиёсати жиҳатидан ҳам, ўз состави ва тузилиши жиҳатидан ҳам ленинча — интернационалистлар партиясидир, — деб таъкидлади КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев. — **...Партия шунга эришдики, интернационализм бир гуруҳ коммунистларнинг идеалидан ҳамма миллат ва элатларга мансуб миллион-миллион совет кишиларининг чуқур эътиқодига ва хулқ-атвор нормасига айланди».**

Пролетар интернационализми идеологиясини, меҳнаткашларнинг синфий бирдамлиги ғоясини биринчи марта улуғ доҳийларимиз К. Маркс ва Ф. Энгельс илмий жиҳатдан асослаб бердилар. Улар, ишчилар синфининг халқаро ҳамкорликка интилиши унинг иқтисодий аҳволидан, ижтимоий ишлаб чиқаришда тутган ўрнидан, синфий манфаатларининг муштараклигидан, барча мамлакатлар ва миллатлар ишчиларининг мақсад ҳамда вазифаларидан қонуний равишда келиб чиқади, деб кўрсатдилар.

Илмий коммунизм асосчилари коммунистик ташкилотларнинг бутун фаолияти халқаро пролетариатни ягона революцион фронтга жипслаштириш ишига хизмат қилмоғи, коммунистик партиялар эса, қайси миллатга мансублигидан қатъий назар, ишчиларнинг илғор қисмини бирлаштирган ташкилот сифатида тузилишлари ва ҳаракат қилишлари керак, деб таълим бердилар.

Капитализм ўз тараққиётининг империалистик босқичига ўтган янги тарихий шароитда В. И. Ленин марксистик ғояларни, жумладан, пролетар интернационализми принципларини ижодий ривожлантирди.

Марксизм-ленинизмнинг назарий хулосаларига асосланиб ва жамиятни революцион тарзда ўзгартириш учун кураш тажрибасига суяниб, пролетар интернационализмининг характерли белгиларини кўрсатиб ўтиш мумкин.

Пролетар интернационализми:

— барча миллат ва мамлакатлар ишчилар синфи манфаатлари муштараклигининг идеологияси ва сиёсатидир;

— ишчиларнинг синфий бирлигини онгли равишда англаш; буржуазия ҳукмронлигини ағдариш, социал ва миллий зулмни йўқотиш, социализм ва коммунизм қуриш учун курашда меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлигидир;

— катта ёки майда бўлишидан қатъий назар, барча миллатларнинг озодлиги ва тенглиги принципини, уларнинг мустақилликка, мустақил ривожланишга бўлган ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, миллатларнинг ихтиёрий равишда бирлашишларини кўзлаб, улар ўртасида ҳамкорлик ва дўстликни йўлга қўйиш демакдир;

— мустамлака истибдодига қарши кўтарилган мазлумларга ва ривожланаётган ёш мамлакатлар халқларига ёрдам ва мадад кўрсатишдир;

— ишчилар синфи миллий отрядлари ўртасидаги, эндиликда эса социалистик миллатлар ва давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг муайян туридир;

— миллатчилик, шовинизм, космополитизм, миллий маҳдудлик ва кибр-ҳавонинг ҳар қандай кўринишларига, тор маҳаллийчилик ва ўзига айрим бўлиб олишга қарши курашдир;

— социализм шароитида меҳнаткашларни ҳамма миллат ва элатларни самимий ҳурмат қилиш руҳида тарбиялаш демакдир.

В. И. Ленин пролетар интернационализми принципларига партияни тузиш, унинг сиёсатини белгилаш, шунингдек, партия амалий фаолиятини ташкил этишнинг асосий белгиси сифатида қаради. У большевиклар партиясини тузишга киришган дастлабки пайтданоқ барча миллат ишчилари ва социал-демократларини ягона интернационал партия ташкилотларига бирлаштириш вазифасини олға сурди. Владимир Ильич 1902 йилда ёзилган «Ташкилий вазифаларимиз тўғрисида ўртоқларга хат»да миллий фарқларидан қатъий назар, барча маҳаллий социал-демократик ишлар ягона РСДРП комитетига бўйсундирилиши зарурлигини кўрсатди.

Партия қурилишининг ленинча йўли РСДРП II съездида ғалаба қозонди. Миллий районлар социал-демократик ташкилотларининг кўпчилик вакиллари партиянинг ва унинг барча маҳаллий органларининг интернационал бирлигини ёқладилар.

Демак, 1903 йилдан бери сиёсий фикр оқими сифатида ва сиёсий партия сифатида мавжуд бўлган янги типдаги пролетар партияси, большевиклар партияси, улуғ ленинчи партия чинакам интернационализм ғоялари асосида ташкил топди.

Барча меҳнаткашларга, бутун Россиядаги ишчилар ҳаракатига кўпмиллатли, аммо ягона марксистик коммунистик партия томонидан раҳбарлик қилиниши революция ғолибона юришининг гарови бўлди. Партия, деб ёзган эди В. И. Ленин 1905 йил май ойида ана шу ҳолатни таъкидлаб, «у миллий бир партиядир, деган ҳар қандай ўйинни йўқотиш учун, ўзини рус партияси эмас, балки Россия партияси деб атади» (Асарлар, 8-том, 526-бет).

Большевиклар партиясининг хизмати ҳам шундаки, у ғоявий, ташкилий жипсликнинг ва меҳнаткаш омма интернационал бирлигининг тимсоли бўлиб, кўпмиллатли Россиянинг бутун ишчилар синфини, барча меҳнаткашларини самодержавие ва капитализмга қарши ғолибона курашга бошлаб борди ва Улуғ Октябрь ғалабасини таъминлади.

«КПСС — изчил пролетар партиясидир, социалистик интернационализм партиясидир, — дейилади КПСС Марказий Комитетининг «РСДРП II съездининг 70 йиллиги тўғрисида»ги қарорида. — Партия интернационализм байроғи остида кўп миллатли совет мамлакати меҳнаткашларини барча синовлардан олиб ўтиб, жаҳоншумул тарихий аҳамиятга эга ғалабаларга ва муваффақиятларга олиб келди».

В. И. Ленин ва большевиклар партияси пролетар интернационализми принциплари жаҳон миқёсида кенг тарқалиши, мустаҳкам қарор топиши учун изчил курашдилар. Владимир Ильич ташаббуси билан III Коммунистик Интернационал барпо қилинди, у марксизм-ленинизм билан халқаро ишчилар ҳаракатини бутун жаҳон миқёсида бирлаштирди.

Маълумки, II Интернационал раҳбарларининг сотқинлиги билан ишчилар революцион ҳаракатининг мазмунига жиддий зарар етган эди. Коминтерн ишчилар ҳаракатининг халқаро, интернационал характерини тиклади, унинг революцион мазмунини қутқариб қолди.

Жаҳондаги мамлакатларнинг катта группасида социалистик революцияларнинг ғалаба қилганлиги, халқаро ишчилар революцион ҳаракатларининг ютуқлари, жаҳон коммунистик ҳаракати ғоят таъсирли сиёсий кучга айланганлиги, миллий озодлик революциялари империализм мустамлакачилик системасини барбод қилганлиги — ҳозирги замоннинг ана шу катта ижтимоий-сиёсий воқеалари давр революцион кучлари бирлиги, ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдамининг, марксчи-ленинчи партиялар интернационал фаолиятининг самараларидир.

Интернационализм марксчи-ленинчи партиянинг муҳим белгиси эканлигини Коммунистик партиямизнинг ҳозирги ички партиявий ҳаётида, партия қурилишида, партия сафларининг ўсиши ва мустаҳкамланишида ҳам яққол кўрамиз.

Ҳозир КПСС сафида 15 миллионга яқин киши бор — улар мамлакатимиздаги 131 миллат ва халқнинг энг яхши ўғил-қизларидир. «Биз шу билан фахрланамизки, — деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев, — партиямизнинг ҳамма миллий отрядлари дарёларнинг сувлари қудратли бир океанга қуйилганидек, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига — ўз нродаси жиҳатидан, ўз мақсади жиҳатидан, ўз идеологияси жиҳатидан бир бутун бўлган масләкдош ленинчилар иттифоқига қўшилгандир».

КПСС сафларининг интернационал характери бутун мамлакатимизнинг, барча совет республикалари, ўлкалар, областлар ва меҳнат коллективларининг кўп миллатли эканлигининг табиий ифодасидир.

Барча иттифоқдош ва автоном республикалар, автоном областлар ва миллий округларнинг партия ташкилотлари, уларнинг раҳбар органлари ҳам ўз состави жиҳатидан кенг интернационалдир. Масалан, Украина Компартияси 100-дан ортиқ, Белоруссия ва Қирғизистон Компартиялари — 75, Озарбайжон ва Грузия Компартиялари — 72 миллат ва элат вакилларини бирлаштиради. Ўзбекистон партия ташкилоти ҳисобида эса, ўзбек, рус, қорақалпоқ, украин, корейс, белорус, татар, қозоқ, қирғиз, тожик ва бошқалардан иборат 83 миллат вакиллари бор.

Партиямизнинг интернационал моҳияти партиянинг сайлаб қўйиладиган раҳбар органлари, кадрларни жойлаштириш ва партия аппаратини тузишда ҳам ўз ифодасини топган. XXIV съезд делегатлари составида 61 миллат ва элатнинг вакиллари бор эди.

КПСС кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишнинг ленинча интернационал принципларига қатъий риоя қилмоқда. Коммунистик партиямиз амалга ошираётган ана шу йўл барча совет миллатлари ва элатлари олдига тарихий XXIV съезд қўйган улкан вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлаётган омиллардан бири бўлмоқда.

КПССнинг ташқи сиёсати ҳам чинакам интернационал сиёсатдир. Чунки, Совет халқининг манфаатлари жаҳондаги барча мамлакатлар меҳнаткашлари манфаатларига мос келади. Бу сиёсат бутун дунёдаги революцион прогрессив кучлар билан бирдамлик руҳини ўзига сингдирган ва у халқаро майдондаги синфий курашнинг актив омилидир.

Давлатимиз шонли тарихи зарварақларига революцион интернационализмнинг жуда кўп ажойиб намуналари битилган. Бу саҳифалар ёш совет Россиясининг қўзғолон кўтарган Германия ва Венгрия пролетариати билан бирдамлигидан, хитой халқининг империализм ва реакция кучларига қарши курашини узоқ йиллар қўллаб-қувватлаганимиздан, революцион Испания билан қардошликнинг унутилмас шонли эпопеясидан ҳикоя қилади. Ниҳоят, Улуғ Ватан урушида миллионлаб совет кишиларининг қурбон бўлиши эвазига қўлга киритилган ғалаба кўп мамлакатларни фашистларга қул бўлишдан сақлаб қолдики, халқимизнинг бу халоскорлик жасоратини инсоният асрлар оша унутмайди. Урушдан кейинги даврда СССРнинг одил демократик тинчлик учун ва, энг аввало, янги, халқ-демократик давлатлари мустақиллигини ҳимоя қилиш учун олиб борган қатъий кураши интернационализмнинг энг юксак намунаси бўлиб қолди.

КПСС ва совет кишиларининг интернационализм ғояларига садоқати ҳозирги даврда тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун олиб борилаётган ғоят масъулиятли ва машаққатли курашда, социалистик ҳамдўстлик жипслигини, ҳамкорлиги ва куч-қудратини янада мустаҳкамлаш йўлидаги жонбозликда, қардош коммунистик ва ишчи партияларга, халқаро революцион ва миллий-озодлик ҳаракатларига бўлган ғоят адолатли ҳайрихоҳлик, бирдамлик муносабатларида ҳам яққол кўзга ташланади. Зотан, ҳаётнинг ўзи, барча революцион кучларни янада ривожлантириш ҳамда уларни империализмга қарши курашда бирлаштириш, халқаро коммунистик ҳаракат бирлиги манфаатлари пролетар интернационализми, социалистик интернационализм принципларини изчил амалга оширишни талаб қилмоқда.

Кишиларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқи КПСС раҳнамолигида, интернационализм ва ленинча халқлар дўстлиги байроғи остида ривожланган социалистик жамият барпо этдилар. Ана шу байроқ остида халқимиз коммунизм қурмоқда. Коммунистик партия ва совет халқининг антиимпериалистик кураш вазифаларини ҳал этишга борган сари кўпроқ ҳисса қўшаётгани, тинчлик, демократия, миллий мустақиллик ва социализм ишини қаттиқ туриб, оғишмай ҳимоя қилаётгани ва ҳар томонлама қўллаб-қувватлаётгани ҳам шу байроққа чексиз садоқат рамзидир.

Т. НАЖМИДДИНОВ,
тарих фанлари кандидати.

ЯНГИЙЎЛ кондитер-ачитқи бирлашмасига қарашли кондитер фабрикасида 50 хилга яқин кондитер маҳсулотлари ишлаб чиқарилмоқда. Йил охиригача 26 минг тонна ширинликлар тайёрлаш кўзда тутилган. Суратда: илғор ишчи Гулсун Майлибоева.

«УЗБЕКХИММАШ» заводининг рўзғор буюмлари цехида ҳар ойда 60 мингдан ортиқ турли хил буюмлар ишлаб чиқарилмоқда. Суратда: бўлим назоратчиси А. Маметова маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқда.

В. Сироткин фотолари.

ДУНЁ ОВОЗИ

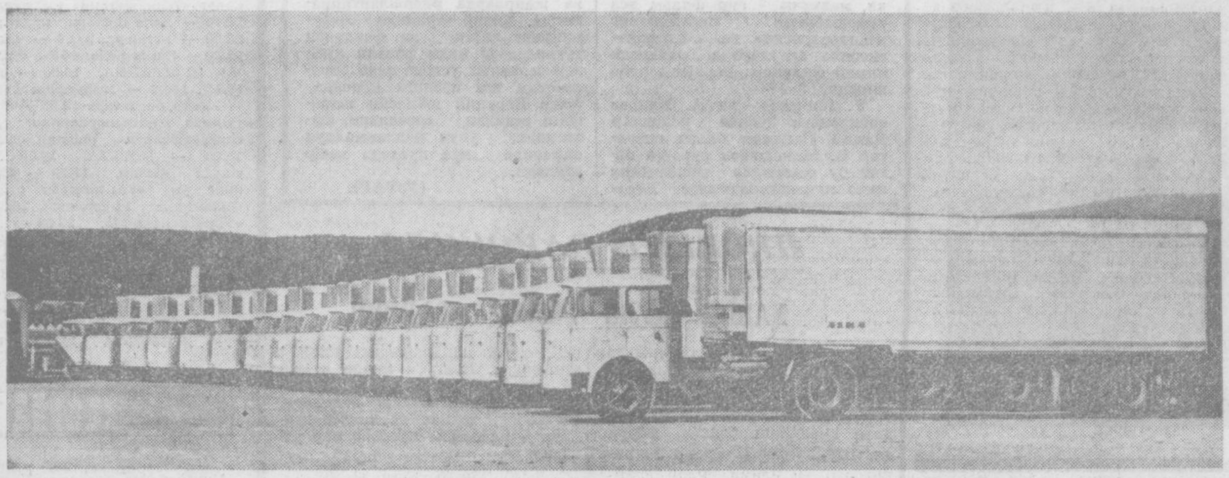

ЧЕХОСЛОВАКИЯ. Совет Иттифоқи билан Социалистик Чехословакия ўртасида дўстлик алоқалари тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Ҳозирда ҳар иккала мамлакат ўртасида халқ хўжалигининг турли тармоқлари бўйича ҳамкорлик қилинмоқда. Хоцень шаҳридаги Орличан заводида Совет Иттифоқи учун ўн мингинчи авторфрижор тайёрланди. Ғилдиракли бундай холодильниклар Сибирь ва Ўрта Осиёда катта наф келтирмоқда. Суратда: СССРга экспорт қилишга мўлжалланган «Алка» рефрижераторлари.

ЧТК—ТАСС фотоси.

ИШЧИЛАР БИРДАМЛИГИ

Мамлакатда Чили халқининг мамлакатда революцион ислоҳотлар учун, Чилида реакция кирдикорларига қарши олиб бораётган кураши билан бирдамлик митинглари давом этмоқда. 21 августда Москвадаги биринчи уйсозлик комбинатида кўп киши қатнашган митинг бўлиб ўтди.

Газета, радио, телевидение, дейди темирчи Н. Голишкин, бизга ташвишли хабарларни келтирмоқда. Президент Сальвадор Альенде бошлиқ ҳукумат мамлакатда прогрессив социал-иқтисодий ислоҳотларни амалга ошираётганлигига халақит бериш учун интилиб, Чили реакцияси диверсия, саботаж, террорчилик ҳаракатларини уюштирмоқда. Барча совет кишилари сингари биз, комбинат ишчилари Чили халқи учун ана шу ташвишли кунларда халқ бирлиги ҳукуматига, Чили халқига ўзимизнинг қардошларча бирдамлигимизни изҳор қиламиз.

СОВЕТ ЛАЙНЕРЛАРИ ХАЛҚАРО ТРАССАЛАРДА

БАЙРУТ, 21 август. (ТАСС). Москва—Байрут—Аммон ҳаво трассасида бундан буён совет «ТУ—154» ҳаво лайнерлари ишлатила бошлайди. Совет Иттифоқи билан Ливан ўртасида савдо-сотиқ ва маданий алоқаларнинг ривожланиши, шунингдек товар оборотининг кўпайиши сабабли шу кучли самолётлардан фойдаланилади.

Душанба куни «ТУ—154» самолёти шу трасса бўйлаб биринчи рейс қилди. Шу муносабат билан Байрут халқаро аэропортида матбуот конференцияси бўлиб ўтди.

«АВТОЭКСПОРТ» КЎЧМА ВИСТАВКАСИ

БУХАРЕСТ, 21 август. (ТАСС). Бугун бу ерда совет «Автоэкспорт» бутуниттифоқ бирлашмаси ташкил этган кўчма виставка ёпилди.

Бухарест аҳолиси уч кун мобайнида кўчма виставкада совет автомобилсозлиги ютуқлари билан танишишга муяссар бўлди. «Запорожец», «Лада», «Волга М-24» каби енгил автомобилларнинг сўнгги моделлари, шунингдек Кременчуг ва Минск автомобиль заводларининг юк машиналари, мопедлар виставкани келиб кўрувчиларда катта қизиқиш уйғотди.

СОВЕТ-ХИТОЙ МУНОСАБАТЛАРИНИ ЯХШИЛАШ УЧУН

Совет халқи, Коммунистик партия ва давлатимиз Хитой халқи билан, хитой коммунистлари билан дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантиришни жаҳон социализми мавқеини мустаҳкамлашнинг, халқаро коммунистик ҳаракат ва бутун антиимпериалистик фронт бирлигини мустаҳкамлашнинг муҳим таркибий қисми, деб ҳисоблаб келдилар ва ҳисобламоқдалар.

КПСС ва Совет давлатининг Хитойга нисбатан принципиал ва изчил йўли ана шу фактор билан белгиланади. Бу сиёсий йўл, унинг мақсад ва мазмуни партиямиз XXIII ва XXIV съездларининг қарорларида, КПСС Марказий Комитети Пленумлари қарорларида, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев нутқларида равшан баён қилиб берилган.

КПСС XXIV съезди СССРнинг Хитой билан муносабати масалаларини ҳартарафлама қараб чиқиб, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг совет-хитой муносабатлари хусусидаги принципиал ленинча йўли ва амалий тадбирларни тўла-тўкис маъқуллади.

Маълумки, Хитой раҳбарлари ленинизмга тамомила ёт бўлган ғоявий-сиёсий платформага асосланиб социалистик мамлакатларга қарши, халқаро коммунистик ва бутун антиимпериалистик ҳаракатни бузиш учун зўр бериб ҳаракат қилмоқдалар. Ана шундай шароитда КПСС Марказий Комитети марксизм-ленинизм принципларига изчил равишда риоя қилиб, жаҳон коммунистик ҳаракатини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш ҳамда социалистик ҳамдўстлик манфаатларини тўла қўллаб-қувватлашдан иборат позицияда маҳкам турибди.

Айни вақтда КПСС жиддий идеологик келишмовчиликларни халқаро муносабатларга ёйишга қарши кескин курашиб, СССР билан ХХР ўртасидаги муносабатларни нормаллаштиришга интилмоқда, совет ва хитой халқлари ўртасида яхши қўшничилик ва дўстлик муносабатларини тиклаш учун қўлидан келган ҳамма тадбирларни кўрмоқда.

КПСС шунга асосланадики, Хитойнинг социализм йўлидан ривожланиш—ишининг объектив эҳтиёжлари ана шундай нормаллаштириш учун имконият яратади. СССР ва Хитой халқларининг узоқ муддатли туб манфаатлари бир-бирига қарши эмас. Аксинча, ана шу манфаатлар ўзаро ҳамкорлик ва дўстликни қайта тиклаш ва ривожлантиришни тақозо қилиб турибди.

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг ХХР билан муносабатларни нормаллаштиришга қаратилган жуда кўп конструктив таклифлари ҳаммага маълум ва улар қўллаб-қувватланмоқда. Айни вақтда ХХР ҳукумати ҳам идеологик келишмовчиликлар «Хитой билан Совет Иттифоқи ўртасидаги давлат муносабатларини тинч-тотув яшашнинг беш принципи асосида давом эттиришга тўсқинлик қилмаслиги керак» деб бир неча бор айтган.

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг XXIV съездга ҳисобот докладида партиямиз ва халқимиз иродасини ифодалаб, бундай деган эди.

«Биз Совет давлатининг миллий манфаатларини қаттиқ туриб ҳимоя қиламиз. Социалистик мамлакатларнинг ва жаҳон коммунистик ҳаракатининг марксизм-ленинизмга асосланган жипслиги учун КПСС бундан буён ҳам ҳормай-толмай курашаверади. Шу билан бирга бизнинг партиямиз ва Совет ҳукуматимиз шу нарсага

ҲАЛҚАРО МАВЗУДА

ғоят аминдирларки, Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги муносабатларнинг яхшиланиши ҳар иккала мамлакатимизнинг туб, узоқ муддатли манфаатларига социализм, халқлар эркинлиги ва тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларига, мос бўлиб тушади. Шу сабабли биз Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги муносабатларни фақат нормаллаштиришгагина эмас, шу билан бирга яхши қўшничилик ва дўстликнинг қайта тикланишига ҳам ҳартомонлама кўмаклашиш ишига тайёрмиз ва оқибат натижада албатта шундай бўлади, деб ишонамиз».

КПСС ва Совет давлатининг ХХРга нисбатан бундай адолатли, конструктив позицияси қардош социалистик мамлакатлар, коммунистик ва ишчи партиялар, бутун прогрессив тинчликсевар кучлар, жумладан, хитой меҳнаткашлари тарафидан тушуниш ва маъқуллаш билан кутиб олинмоқда.

Хитойда сиёсий курашнинг боришига жаҳон социализм системаси, унинг ютуқлари, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг принципиал ленинча сиёсати ўз таъсирини ўтказмоқда. Хитой халқининг кенг табақалари СССР биринчи социализм мамлакати эканлигини, у хитой меҳнаткашларига антиимпериалистик кураш ва революция ҳамда социализм қуриш йилларида катта ёрдам берганлигини яхши биладилар. Советларга қарши қаратилган ҳар қандай хуружлар ана шу хайрихоҳликни даф қилолмайди.

Совет Иттифоқи сабот ва матонат билан, ўз миллий манфаатларидан ҳеч бир воз кечмаган ҳолда Хитой Халқ Республикаси билан муносабатларни нормаллаштириш учун барча тадбир-чораларни кўрмоқда. Совет Иттифоқининг ташаббуси ва куч-ғайрати билан кейинги даврда совет-хитой муносабатларининг тобора ёмонлашиб бораётган жараёнини тўхтатиб қолишга эришилди. Элчилар билан алмашув тадбири амалга оширилди. 1969 йил 11 сентябрда Совет томонининг таклифи билан СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин билан ХХР Давлат кенгашининг бош министри Чжоу-Энь-Лай ўртасида учрашув бўлиб ўтди. Учрашувда совет-хитой муносабатларининг айрим масалалари муҳокама қилинди. Кейинчалик фикр алмашув расмий ёзишмаларда давом эттирилди. 1969 йил 20 октябрида чегара масалалари бўйича музокараларнинг бошланганлиги мазкур учрашувнинг энг муҳим натижаси бўлди.

Ўртоқ А. Н. Косигин шу йил 5 июлда Австрияда бўлганида Венада ўтказилган матбуот конференциясида «Пекинда Совет Хитой музокаралари қандай натижалар берди» деган саволга бундай жавоб берди: «Бизнинг СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари ўртоқ Ильичев бошчилигидаги делегациямиз уч йилдан ортиқ вақтдан буён Пекинда музокаралар олиб бормоқда. Биз кўпгина конструктив таклифларни олға сурганлигимизга қарамай, бу музокараларда силжиш бўлмаяпти. Бинобарин, Хитой томонидан биз ўз таклифларимизга жавоб олганимиз йўқ».

Ана шундай конструктив таклифлар асосида муносабатларни тез ва тўла-тўкис нормаллаштириш, ҳамма чегара масалаларини ҳал қилиш ҳар иккала халқларнинг миллий манфаатларига тўла жавоб беради.

Маълумки, 50-йилларда ХХР экономикасини ривожлантиришга анчагина маблағлар берилган эди. Кейинчалик Пекин раҳбарларининг антисовет сиёсати СССР билан ХХР ўртасида иқтисодий муносабатларнинг амалда узилиб қолишига олиб келди. (Тўғри, шуни айтиш лозимки, ХХР Совет Иттифоқидан кредитлар бўйича қарзини тўла узган).

Кейинчалик 1970 йил охирида СССР билан ХХР ўртасида савдо битими тузилгач, бундай алоқалар бирмунча ривожланди. Гарчи СССР билан ХХР ўртасидаги товар обороти ўтган йили 1971 йилдаги даражага нисбатан бир ярим баравар ошган бўлсада, бу 1959 йилдаги даражадан ўн баравар камдир.

Бу йил август ойининг бошида 1973 йил учун савдо битими имзоланди. Шунингдек, 1954 йил 30 декабрдаги совет-хитой битимига мувофиқ, Москвада мунтазам ҳаво алоқаси ўрнатиш борасида СССР Гражданавиацияси министрлиги делегацияси билан ХХР граждан авиацияси бош бошқармаси делегацияси ўртасида музокаралар олиб борилди. Шу йил 17 июлида протокол имзоланиб, унда Москва—Пекин ҳаво йўлида ИЛ-62 типидаги самолётлар воситасида шундай алоқани йўлга қўйиш кўзда тутилди.

Совет Иттифоқи ҳар иккала халқ миллий манфаатларига жавоб берувчи принципиал ва конструктив бошқа хил таклифлар билан чиқди ва чиқмоқда. Ана шу совет ташаббусларининг қабул қилиниши ва амалга оширилиши Совет-Хитой муносабатларини яхшилашга кўмаклашган бўлур эди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Қозоғистон ССРга Халқлар дўстлиги орденини топшириш маросимида сўзлаган нутқида бундай деди:

«Ўтган давр мобайнида Совет-Хитой муносабатларини нормаллаштириш учун ўзимизга боғлиқ бўлган ҳамма ишни қилдик, лекин афсуски, бу ишда самарали равишда олға силжишнинг иложи бўлмади. Бунинг сабаби битта, у ҳам бўлса, Хитой раҳбарларининг ашаддий антисоветизмга асосланган сиёсати, социалистик мамлакатларга қарши кўпорувчилик фаолиятидир.

Шуни ошкора айтиш кераки, Хитой раҳбарлари суверенитетни ўзаро ҳурматлаш ва ички ишларга аралашмаслик принципларига риоя қилган, социалистик давлатларнинг манфаатларига ҳамла қилишдан воз кечган тақдирдагина ХХРнинг Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан муносабатларида яхшиликка бурилиш содир бўлиши мумкин.

Ленинизмга душман оқим бўлган маоизмнинг назарияси ва практикасига қарши кескин кураш олиб борган ҳолда ХХР билан давлатлараро муносабатларни нормаллаштиришга тайёр бўлиб туришдан иборат бизнинг принципиал йўлимиз, XXIV съезднинг йўли ўзгармай қолаверади».

Совет кишилари шунга ишонадиларки, ҳар иккала мамлакат халқлари объектив манфаатларининг мослиги Совет-Хитой дўстлигининг пировард натижада қайта тикланишига олиб келади.

Е. М. БЛОК,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, доцент.

РУМИНИЯ ФАШИСТ ЗУЛМИДАН ОЗОД БЎЛГАН КУННИНГ 29 ЙИЛЛИГИ

ШОНЛИ ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИ

Руминия Социалистик Республикаси ўзининг шонли миллий байрами—Озодлик кунини ижодий кучлари барқ урган бир пайтда нишонламоқда. Совет Армияси шиддатли юриш билан Европанинг асоратдаги халқларини фашизм зулмидан холос этаётган бир шароитда коммунистлар раҳбарлигидаги Руминия меҳнаткашлари қуролли қўзғолон кўтариб, 1944 йилнинг 23 августида Антонеску фашист диктатурасини ағдариб ташладилар. Бу қўзғолон халқ-демократик революциясини бошлаб берди. Революция туфайли 1947 йил декабрида Руминия Халқ Республикаси эълон қилинди.

Румин халқи Коммунистик партия раҳбарлигида, қардош социалистик мамлакатлар билан яқин ҳамкорликда ўз ватанини иқтисодий ва ижтимоий жиҳатдан қайта қуриб катта ютуқларни қўлга киритди.

Революциядан кейинги йилларда мамлакатда социализм тўла ва узил-кесил ғалаба қозонди. Ҳаётнинг ҳамма соҳаларида тез юксалишларни амалга ошириш даври бошланди. Социалистик саноат мамлакат халқ хўжалигининг етакчи звеносига айланиб қолди. Руминия миллий даромадининг қарийб 75 процентини ҳозирги вақтда саноат улуши ташкил этади. Урушгача бу кўрсаткич 35 процентга етар-етмас эди.

Саноат маҳсулотининг ҳажми эндиликда 1938 йилдаги даражадан 21 марта ортиб кетди. Ваҳоланки,, 1938 йил урушгача бўлган даврдаги Руминиянинг энг юқори иқтисодий кўрсаткичга эришган йили эди. Ўтган йили саноат ишлаб чиқариши 12 процентга ортди, 1973 йилда эса унинг ўсиши 16,2 процентини ташкил қилади.

Индустрлаштириш асосида мамлакат иқтисодий тараққиёти учун ҳал қилувчи роль ўйнайдиган соҳалар: энергетика, металлургия, машинасозлик, химия тез суръатлар билан ўсмоқда.

Электроэнергетикани олиб кўрайлик. Руминия электростанцияларининг қуввати 1938 йилдаги 501 минг киловаттдан 1972 йилда 8 миллион киловаттга етди ёки 16 мартадан кўпроқ ортди. 1975 йилда мамлакатда электр энергия ишлаб чиқариш 1970 йилдагига нисбатан 60 процент ортиши лозим. Руминиянинг миллий энергосистемаси Совет Иттифоқи, Чехословакия, Польша, Венгрия ва Германия Демократик Республикаси энергосистемалари билан уланган.

Руминияда электроэнергия ишлаб чиқаришни бу йил 4,5 миллиард киловатт-соатга ошириш мўлжалланмоқда. Миллий энергетиканинг зарбдор қурилишларидан бири Брэиль иссиқлик электростанцияси ҳисобланади. У Совет Иттифоқининг техникавий ҳамкорлиги ёрдамида қуриб битказилмоқда.

Ўтган йиллар давомида қишлоқ хўжалигида ҳам сезиларли даражада муваффақиятлар қўлга киритилди. Кенг механизация ва химиялаштиришни жорий қилиш туфайли республика қишлоқ хўжалиги урушдан аввалги даврдагига нисбатан 1,9 марта кўпроқ маҳсулот бера бошлади. Кейинги икки йил дон экинларидан мамлакат тарихида энг юқори ҳосил олинган йиллар бўлди. Бу йил қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини тўққиз процент ошириш мўлжалланмоқда. Ҳозирги вақтда мамлакат майдонларида 114 мингдан ортиқ трактор ишлаб турипти, ўн йил муқаддам бу рақам икки марта кам эди.

Румин халқининг моддий ва маданий турмуш даражаси тобора кўтарилиб бормоқда. 1972 йили меҳнаткашларнинг реал иш ҳақлари 6,5 процент кўпайди. Бу йил эса аҳолининг реал даромадлари янада ортади. Халқ хўжалигида эришилаётган катта муваффақиятлар туфайли 1975 йил охирига келиб, ўртача иш ҳақини 1970 йилдагидан 35 процент ошириш мўлжалланмоқда. Ваҳоланки, илгари иш ҳақини 26 процент ошириш кўзда тутилган эди.

Қўлга киритилган зафарлар янги социалистик давлатнинг юксак яратувчилик ролини очиқ равшан кўрсатиб турибди.

Янги беш йиллик планда социализм моддий-техника базасини кенгайтиришга, замонавий индустрияни янада ривожлантиришга, бутун халқ хўжалигининг самарадорлигини оширишга асосий эътибор қилинмоқда. Комплекс программа доирасида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзолари бўлган мамлакатлар билан ҳамкорликни кучайтириш йўлидан борилмоқда. Руминия интеграциянинг комплекс программасига мувофиқ ядро энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш, машинасозлик соҳалари бўйича илмий тадқиқот ишларида қатнашмоқда.

Бошқа социалистик давлатлар халқлари қатори Руминия Социалистик Республикаси халқаро атмосферани соғломлаштириш, танглик ва уруш ўчоқларини йўқотиш, жанжалли масалаларни тинч йўл билан ҳал этиш, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш учун курашмоқда.

Румин халқининг шонли байрами кунида совет-румин дўстлик жамияти Тошкент бўлимининг коллектив аъзоси ҳисобланган «Тошкент ҳақиқати» редакцияси ўзининг барча газетхонлари номидан қардошларимизга самимий салом ва энг яхши тилакларини йўллайди.

ДЎСТЛАРИМИЗНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

ПРАГА

Чехословакия деҳқонлари донли экинлар ўрим-йиғимини муваффақиятли тугалламоқдалар. Республикада давлатга ғалла сотиш плани бажарилди. Республика кооператорлари ва давлат хўжаликларининг ходимлари Ўрта Чехия областидаги Колин райони деҳқонларининг ватанга планда белгиланганига қўшимча суратда 10 минг тонна дон бериш ҳақида бутун мамлакат қўллаб-қувватлаётган даъватига фидокорона меҳнат ва конкрет ишлар билан жавоб қайтармоқдалар.

Совет Иттифоқидан келтирилган машиналар ҳосилни ўриб-йиғиб олишда Чехословакия қишлоқ меҳнатчиларига катта ёрдам бермоқда. Бу йил ЧССР далаларида Совет Иттифоқидан келтирилган 14 мингта комбайн, 13 мингта ўрмаловчи трактор ишлаб турибди.

БУДАПЕШТ

Венгрия қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводлари 500 типдан кўпроқ қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқармоқда. Бу машиналарнинг бир қисми ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар турдош корхоналари билан кооперация бўлиб ишлаб чиқарилмоқда. Шу мамлакатлар билан ҳамкорлик йил сайин тобора кўпроқ самарали бўлиб бормоқда.

Мамлакат халқ хўжалигини ривожлантириш планида саноат ишлаб чиқаришининг умумий ҳажмида қишлоқ хўжалик машинасозлиги маҳсулотининг ҳиссасини ҳозирги вақтдаги 4 процентдан беш йилликнинг охирига бориб 10 процентгача кўпайтириш кўзда тутилади. Бундай ўсишга ишлаб чиқариш жараёнларини анчагина механизациялаштириш ва автоматлаштириш йўли билан, Венгрия заводларини ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатлардаги турдош заводлар билан тағин ҳам кўпроқ кооперативлаш ёрдами билан эришиш мумкин.

СОФИЯ

Республика қишлоқ хўжалик меҳнатчилари ҳам катта муваффақиятларга эришмоқдалар. Шу йил 1 июлгача бўлган маълумотларга кўра, қорамол туёғи ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 4,1 процент, қўйлар туёғи 0,3 процент, паррандалар 8,7 процент кўпайди.

ВАРШАВА

Польшанинг қуйи Силезия воеводлигида жойлашган уданин давлат хўжалигида бу йил буғдойдан рекорд ҳосил йиғиштириб олинди. Бу ерда 50 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 85 центнердан «грана» нав буғдой ўриб-йиғиб олинди.

«Грана» навли буғдойи Познань воеводлигидаги ўсимликшунослик станциясида етиштирилди. Полицк химия комбинатида қишлоқ хўжалиги учун зарур ўғитлар ишлаб чиқариш шу йилнинг охиригача йўлга қўйилади. Бу ўғитлар таркибида азот, фосфор ва калий бор. Қишлоқ хўжалигининг ўғитларга бўлган талаб-эҳтиёжи доимо ошиб бораётганлиги Польшадаги химия заводларини анча кенгайтиришни тақозо этмоқда. Химия заводларининг маҳсулоти мамлакат далаларига жўнатилмоқда. Чунончи, ана шу комбинатнинг ўзида шу беш йилликнинг охирига бориб мочевинни ишлаб чиқарадиган янги қурилма ишга туширилади. Кендзежиндаги комбинатда ҳам ана шундай қурилма барпо этилади.

Химия саноати — Польша халқ хўжалигининг етакчи соҳаларидан биридир. Ана шу тармоқни ривожлантириш юзасидан ҳозирги вақтда амалга оширилаётган программада 1970 йилдан то 1980 йилгача бўлган давр ичида химия саноати ишлаб чиқараётган маҳсулот ҳажми 320 процент кўпайиши лозим.

КАМБОДЖАДАГИ АҲВОЛ

ПАРИЖ, 21 август. (ТАСС). Камбоджа озодлик кучлари уруш ҳаракатларининг кўпгина участкаларида кенг ҳужум операцияларини яна бошладилар.

Пномпендан 80 километр чамаси шимоли-шарқда жойлашган Кампонгтяму шаҳри остоналарида шиддатли жанглар бошланиб кетди. Ватанпарварларнинг артиллерияси, Пномпень ҳарбий-ҳаво кучларининг шаҳар яқинида жойлашган аэродромини ва уни боғловчи асосий комуникациялар линиясини қаттиқ тўпга тутди. Душманга анча моддий зарар етказилди.

Камбоджадаги иккинчи йирик шаҳар — Пномпендан ғарби-жанубда жойлашган Кампонгспи атрофида икки кундан буён жанглар тинмаётир. Бу ерда ватанпарвар кучлар душман қўшинларини қуршаб олиб, Пномпень солдатларидан юздан кўпроқ кишини сафдан чиқардилар. Пномпень қўмондонлиги бу жойга янги мадад кучларини ташламоқдалар.

ҚАРПАТДАГИ ЗИЛЗИЛА

БУХАРЕСТ, 21 август. (ТАСС). Карпатдаги Вранч тоғларида 6 балли ер силкиниши қайд этилди. Бу зилзила Ажерпресс агентлигининг хабарига кўра, Руминияда кейинги беш йил мобайнида энг кучли зилзиладир.

ШИМОЛИЙ ИРЛАНДИЯ. Буюк Британиянинг консерватив ҳукумати Шимолий Ирландияда ҳамон ҳарбий кучга таяниб иш кўрмоқда. Мана тўрт йилдирки, католик мансабдагилар ўз ҳақ-ҳуқуқлари учун курашмоқдалар. Бельфаст, Лондондерри ва бошқа кўчаларда тез-тез отишмалар, бомба портлашлари содир бўлиб турибди, кўчаларда инглиз солдатлари кезиб юрибди. Суратда: Ольстернинг кўчаларидан бирида.

ТАСС фотохроникаси.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР СОЮЗИ ТОШКЕНТ ТАШКИЛОТИДА

Ўзбекистон Журналистлар союзи Тошкент ташкилоти правлениеси бюросининг навбатдаги йиғилишида журналистларнинг маҳоратини ошириш билан боғлиқ бўлган бир қатор масалалар муҳокама қилинди. Бюро Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига тайёргарлик юзасидан Тошкент ташкилотининг тадбирларини муҳокама қилди ва тасдиқлади.

СССР Журналистлар союзига янги аъзолар қабул қилинди.

Ўртоқ Ж. Ғуломов союз секретари вазифасидан озод қилинди. Ўртоқ С. А. Замостянова Тошкент ташкилоти правлениесининг секретари қилиб тасдиқланди.

Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозида меҳнат шуҳрати музейи очилди. Унинг стендларида колхознинг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши, маданият, турмуш соҳаларида қўлга киритган ютуқлари тасвирланган. Суратда: колхоз музейи бўлимларидан бирида.

В. Сироткин фотоси.

БЕРУНИЙГА БАҒИШЛАНАДИ

Тошкент илмий оммабоп ва ҳужжатли фильмлар студиясининг икки янги рангли лентаси Абу Райҳон Беруний юбилейига бағишланади. Бу очерклар буюк олимнинг катта-катта асарлари билан таништиради. Шу фильмлардан бири машҳур «Ҳиндистон», «Ал асар воқеа» китобларининг мазмунини очади, иккинчи бир фильм эса томошабинни Берунийнинг «Минералогия» ва «Фармакогнозия» асарларида айтилган илмий фикрлар доирасига олиб киради.

У. Каримов ва А. Ирисов сценарийси бўйича режиссёр Дамир Салимов билан оператор Б. Мамажонов суратга олган бу фильмлар тошкентлик кино ҳужжатчиларнинг Берунийга аталган фильмлари қаторидан жой олди.

Илгарироқ яратилган «Абу Райҳон Беруний» картинаси Ўрта Осиё буюк олими ҳаёти ва ижодиётининг асосий босқичларини ҳамда Ўзбекистонда унинг меросини ўрганиш характерларини акс эттиргандир.

Беруний мавзуи турли шакл ва жанрларда ривожлантирилмоқда. Ҳозир студияда Берунийнинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисидаги икки рангли ҳужжатли фильм устида олиб борилаётган иш поёнига етмоқда. Улар Беруний юбилейи шарафига эсдалик совғалари, шунингдек, ўқув қўлланмалари сифатида кўп нусхада нашр этилади.

(ЎзТАГ).

ПИСКЕНТ РАЙОНИДА

ҲАШАР ЙЎЛИ БИЛАН СТАДИОН

Пискентлик комсомол-ёшлар ажойиб ташаббус бошладилар. Шаҳар марказидаги 1-«Пискент» совхозида хашар йўли билан стадион қурилиши бошлаб юборилди. Шу кунларда ерлар текисланиб, спорт майдончалари ташкил этилмоқда. Келгуси йилда стадион қурилиши ниҳоятига етказилади. Бу ерда спортнинг волейбол, баскетбол, теннис ва бошқа турлари бўйича ҳам мусобақалар ўтказилади.

СЕНТЯБРЬ ТАРАДДУДИ

Бу йил районда 36 та кундузги ва битта кечки мактабда 15 мингдан ортиқ ўқувчи билим олади.

Янги ўқув йилидан бошлаб райондаги Свердлов номли колхозда Ломоносов номидаги янги мактаб ишга тушади. Мактаб 520 ўринли бўлиб, типовой лойиҳа асосида қурилган. Бундан ташқари, 1-«Пискент» совхози ва «Гулистон», Охунбобоев номли колхозлардаги мактабларда 18 та янги синф хоналари қуриб битказилди.

КЎЧМА КУТУБХОНАЛАР

Шу кунларда қишлоқ Советига қарашли қирқдан ортиқ кутубхона колхозчилар хизматида. Шаҳардаги марказий болалар кутубхонаси ходимлари ҳам деҳқонлар ҳузурига бориб туришибди. Жойларда янги китобларни пропаганда қилиш мақсадида виставкалар ташкил этилмоқда. Район кутубхонасининг мудири Маҳмуда Тарзиева ва ходимлардан Н. Боқиева кабилар бу соҳада катта ташкилотчилик ишларини олиб бормоқдалар. Улар колхозлардаги кутубхоналарни жиҳозлашда методик ёрдам кўрсатмоқдалар. Китобхонлар конференцияси ўтказилмоқда. Тушки дам олиш пайтида дала шийпонларида бўлиб, колхозчиларга турли газета ва журналларни ўқиб беришмоқда.

КИЧКИНТОЙЛАР УЧУН

«Гулистон» колхозида йил сайин ҳосилдорлик кўтарилиб, даромад ҳам ошиб бораётир. Ана шу даромаднинг бир қисми колхоз территориясини янада ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришга сарфланмоқда. Колхозчиларнинг турмуши тобора яхшиланиб бораётир. Колхознинг ҳар икки участкасида янги типдаги, ҳар бири 140 ўринли болалар боғчаси қуриш мўлжалланмоқда. Бу боғчаларда кичкинтойларнинг тарбияланишлари учун барча шарт-шароитлар мавжуд бўлади. Бундай боғчалар Калинин номли, Ленин номли колхозларда ҳам қурилади.

КОЛХОЗЧИЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Маиший хизмат кўрсатиш комбинати далада меҳнат қилаётган колхозчиларга хизмат кўрсатишнинг янги формаларини жорий этмоқда. Яқинда жумладан, иккита кўчма автолавка ташкил этилди. Бу автолавка дала шийпонларида бўлиб, колхозчилардан кийим-кечаклар тикиб бериш учун буюртма қабул қиладилар. Бундан ташқари, пойафзални ремонт қилиб, кийимларни химиявий усулда тозалайдиган, сартарошлик ва бошқа маиший хизмат кўрсатиш ишлари билан шуғулланадиган 4 та автолавка ҳам бор. Радиоприёмниклар, холодильниклар, телевизорларни ремонт қилиб берадиган кўчма устахоналар ҳам деҳқонлар хизматида.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

ЛАВҲА

СОВҒА

Омон ота билан Саври холанинг кўп йил бирга яшаб қариганда кўрган ёлғиз қизлари бор. Уни тишлаб-тирноқлаб авайлаб ардоқлаб ўстиришган. Қиз — ҳаётларининг чироғи-ю, чолу кампир унинг парвонаси.

Йиллар бир-бирини қувлашиб тез ўтиб кетди, қизалоқ эса вояга етиб ҳусну жамол эгаси бўлиб қолди.

— Дадаси, — деди бир куни Саври хола, — қизлик уй карвон сарой деганлари шу экан-да, совчилар келабериб ҳеч қўйишмаяпти-ку?

Омон ота хотинига жилмайиб қаради-ю, ҳеч нарса демади.

Бир куни маслаҳат билан қизни унаштириб тўй қилишадиган бўлиб қолишди. Қиз кечқурун бирданига бетоб бўлиб қолди.

— Дардингни олай болам, бу бало сенга қайдан ёпишди, деб куйманарди Саври хола.

Омон ота олиб келган «Тез ёрдам» машинасига ҳаммалари ўтиришди. Йўлда машина силкинган сари бемор дарди яна зўраяверди. Қиз касалхонага келганда салгина ўзига келди. Врачлар уни текшириб кўришди. Аммо касалини аниқлай олишмади. Эҳтимол оғриқнинг тўхтагани қизни шошилинч операциядан сақлаб қолгандир. Ҳар ҳолда врачлар баҳсни эрталаб давом эттирадиган бўлиб, касални палатага ётқиздилар.

Чол билан кампирнинг назарида қизларининг дарди жуда оғир-у ундан ажраб қоладигандай ўзларини қўйишга жой тополмай тонг оттиришди.

Эрталаб ишга келган Одил Ҳайдарович коридорда хомуш ўтирган чол-кампирга кўзи тушиб тўхтади.

— Салом алайкўм отахон, нима бўлди?

Ота алик олмасданоқ жавобни кампир бошлади.

— Ёлғизгина қизим эди, шўрим қуриб қоладиганга ўхшайман, вой боламей...

Одил Ҳайдарович аниқ, бир нарса тушунмаса ҳам «Қўрқманглар» деб ўз кабинети томон юра бошлаган эди, Омон ота ундан илтимос қилди:

— Жон болам, шу ерда ишлайдиганга ўхшайсиз қизимга ёрдам беринг.

— Қизимни кўрбоқинг, илоҳим умриздан барака топинг, — ёлворди Саври хола.

Қизни врачлар тўплангач қайта текшириб операция қилмайдиган бўлишди.

Одил Ҳайдарович чол-кампирнинг илтимосини ерда қолдирмади. Қизларини ўзи даволайдиган бўлди.

Кунлар ўтиши билан қиз ром-ром ўзига келабошлади. Бу орада Одил Ҳайдарович ўзи бошлиқ бўлган хирургия бўлими ходимларининг йиғилишида: — касаллик, — деди у, — яхшилаб текширилгач, шу нарса маълум бўлдики, қорин бўшлиғида ўтказилган операция қизнинг ҳаётини хавф остида қолдирган бўлур эди...

Бу хабарни бир медицина ҳамширасидан эшитган чол билан кампирнинг ихлоси, бутун орзу-умидлари — қизларининг шифокорига яна ҳам ортди.

Қиз тузалгач Омон ота билан Саври хола маслаҳатлашиб Одил Ҳайдаровичга совға бермоқчи бўлишди. Аммо ҳали ҳеч нарса сотиб олинмай туриб Омон отанинг фикри ўзгарди.

— Онаси, совға-салом қўполроқ бўлади, одамлар олдида қандай топшираман, яхшиси пулини бериб қўяқолай.

Саври хола рози бўлгач ота шу мақсадда бир неча бор Одил Ҳайдаровичнинг кабинетига кирди-ю, лекин атаганини уддалаб беролмади. Сабаби ўзи умрида бировдан ножўя пул олмаган, бировга бермаган ҳам. Ота бу хил хатти-ҳаракати билан қизининг беминнат даволаган шифокорини ранжитиб қўйишдан чўчир эди.

Аммо Саври хола бундан норози бўлиб, эрини ношудликда айблади. Гўё назир бериб кетмаса қизининг дарди қайталаниб қоладигандай ҳис қиларди ўзича. Шу боисдан касалхонадан олиб кетаётганда кўнгиллари ғаш бўлиб қолди.

Қизлари келгач уйларида келди-кетди кўпайди. Саври хола совға-салом топширолмаган чолидан нолишини қўймади. Шундай кунларнинг бирида кўнгил ғашликнинг додига қўшниси Тош ака етадиган бўлди.

— Менга айтмабсизлар-да, — деди у, — Одил Ҳайдарович билан яхши танишмиз. Мен ишлайдиган почтага яқин жойда туришади. Ҳали ҳам кеч эмас, савоб учун бу ёғини ўзим тўғрилайман.

Бу таклифга Омон ота мажбуран кўнди, бозордан совға учун костюм сотиб олди. Эртасигаёқ костюмни Тош ака қўлтиқлаб олиб, Омон ота билан бирга Одил Ҳайдаровичга олиб борди.

— Касални даволаш менинг бурчим, вазифам, шунинг учун маош оламан, — деди Одил ака костюмни чолга қайтариб: — Агар мени хурсанд қилмоқчи бўлсаларинг таклифлар дафтарига ўз фикр-мулоҳазаларингизни ёзиб қолдиринглар. Менга энг яхши мукофот ўша бўлади. Беморнинг оёққа тургани менинг учун катта мукофот.

Тош акага бундай жавоб қизиқ туюлди. Чунки ўзи почтада ҳар нарсадан бир ишкал чиқариб пул ишлашни ўйлаб туради. Бугунги «холис хизмат»идан ҳам мақсади Одил Ҳайдаровичнинг тилини қисиқ қилиб қўйиб, ундан фойдаланиб юриш эди. Ўйлагани чиқмади. Ота касалхонага яна келди. Таклифлар дафтарига юрак сўзларини ёздирди. У Одил акадан хурсанд, уни кампири билан бирга доимо дуо қилиб, ҳаммага мақтаб юрадиган бўлишди.

Қиз қувватланиб кетгач тўй бошланди. Тўйга Одил Ҳайдарович ҳам таклиф этилди.

Тўй яхши ўтди. Одил ака тўйда сўзга чиқди, ёшларга бахт-саодат, сиҳат-саломатлик тилади. Тўй пировард бўлиб, Одил ака ўрнидан қўзғалганда тўй аҳли у билан самимий хайрлашиб, унга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат тилади. Одил ака, машинага ўтириб, йўлда борар экан, ҳаёлга ботиб, янги оила бунёд этиляпти. улар менга бахт тилашди, шу менга катта мукофот деб ўйлаб борар эди.

Қ. ИНОҒОМОВ.

СТУДЕНТЛАР ОРОМГОҲИ

Тошкент Давлат университетининг Юсупхонадаги спорт-соғломлаштириш лагери энг сўлим оромгоҳлардан бири. 2,5 гектарлик қуюқ дарахтзор ичига жойлашган ҳордиқ чиқариш уйи улкан тоғ тизмаларининг ўртасидан ўрин олган. Жануби-ғарб томонда серқоя, пурвиқор Чимён тоғи савлат тўкиб турибди. Шарқда Бурчмулла, лагернинг шимолий ёнбағрида мовий Чорвоқ денгизи ястаниб ётибди.

Тонг. Қуёш баланд тоғ ортидан бўзариб келмоқда. Радиокарнай катта спорт майдонига таклиф этади. Бадан-тарбиядан сўнг ювиниб-тарангач, нонушта қилинади. Сўнг чўмилиш ишқибозлари токзор оралаб кўмкўк Чорвоқ бағрига тушиб борадилар.

Чорвоқнинг ўзи бир жаҳон ором беради кишига. Ҳафтанинг тоқ кунлари йигирмадан ортиқ қайиқ дорилфунун ишчи-хизматчи, студентлари ихтиёрида. Хоҳланг қулоч отиб чўмилинг, хоҳланг Угам ва Чотқол тоғ тизмалари билан ўралган денгиз бўйлаб қайиқда саёҳат қилинг. Соат ўн иккидан ўтгач, табиат денгиз билан «ҳазилини» бошлайди. Қайиқлар бешикдек сув устида чайқалади. Денгиз ўркач-ўркач тўлқинларни кўпиртириб қирғоққа отади. Бу эса чўмилиш вақти тугаганидан даракдир. Боғ узра тепага кўтарилар экансиз денгиз томондан эсаётган шамол дарахтларга урилиб хиргойи қилади. Шамол соат беш-олтиларгача шу зайлда эсиб туради.

Дам олувчилар тушликдан сўнг мириқиб ухлаб соат бешларда спорт майдончаларига чиқадилар. Футбол, волейбол, баскетбол, теннис, бадминтон майдончалари ёшларнинг шовқин-сурони, шижоатларига тўлиб кетади. Полвонлар тош кўтаришса, палаткалар орасидаги стол-стулларда шахмат-шашка тахталари устида «жанг»лар ниҳоятда қизғин тус олади. Радиокарнай командаларни майдонга таклиф қилади, ғолиблар номини эълон қилади.

Лагерда саёҳат ишқибозларининг йўлбошловчиси географ Б. Зиёмуҳамедовдир. У Тошкент тоғларининг ҳар бир қаричини беш панжадек яхши билади.

— Университет лагери,— дейди биология факультети 4-курс студенти Ш. Охунжонова, —ажойиб дам олиш маконига айланибди. Ҳордиқ чиқариш учун ҳамма шароит муҳайё. Биз дам олган учинчи сменада ҳордиқ чиқариш учун келган кишиларнинг деярлик ҳаммаси охирги кун уйга қайтишди.

Ҳақиқатан ҳам уч сменада тўрт юз кишидан ортиқ киши ҳордиқ чиқарган бўлса, уларнинг ҳаммаси бу ерга келганларидан мамнун бўлишди. Тўртинчи сменада эса асосан она-Ватан зарбдор қурилишларида самарали меҳнат қилган ёшлар дам олишмоқда. Янги ўқув йилига куч, ғайрат йиғишмоқда.

Б. ПУЛАТОВ.

◆ СПОРТ ◆ СПОРТ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ

«УНИВЕРСИАДА-73»

Жаҳон студентлари ўйинларида сузувчилар ва эркин усулда курашувчилар ҳам мусобақаларни бошладилар. Кўп кунлик курашдан сўнг теннисчилар ўртасида ҳам дастлабки медаллар ўйналди. Тбилисилик Какулия билан москвалик Коротков теннис турнирининг биринчи ғолиби бўлдилар. Улар финалда Болгария спортчиларини енгиб чиқишди. Европа чемпиони москвалик Ольга Морозова билан ригалик Зайга Ивановалар улардан ўрнак олиб, японлялик рақибларини мағлуб этишди. Москвалик В. Страхов трамплиндан сувга сакрашда биринчи бўлди. У олимпиада чемпиони — ҳамшаҳри В. Васиндан ўзиб кетди.

Сузиш мусобақаларида кутилгандек АҚШ командаси вакиллари пешқадамлик қилишмоқда. Улар биринчи кун учта олтин медални қўлга киритишди. Совет сузувчиси В. Буре эркин услубда 100 метрга сузишда маррага биринчи келиб, универсиада рекордини ўрнатди — 52,03 секунд.

Мусобақаларнинг олти кунидан сўнг энг кўп медаллар СССР студентларига насиб этди. Ватандошларимиз 44 та олтин, 21 та кумуш ва шунча бронза медалларига эга бўлиб турибдилар. Руминияликлар учта олтин, 5 та кумуш, 7 та бронза медали, АҚШ вакиллари 2 та олтин, 3 та кумуш, 9 та бронза медалларини қўлга киритдилар.

ШАХМАТЧИЛАР ТУРНИРИ

Бугун Андижон шаҳрида Ўзбекистон XVI спартакиадаси программасига киритилган шахмат мусобақаларининг биринчи тури ўйналади. Тошкент шаҳри командаси составида таниқли шахматчилар бор. Республика чемпиони Л. Маслов, спорт мастерлари М. Рудерфер, Е. Мухин, Тошкент чемпиони Д. Қаюмов, мастерликка номзодлар 18 ёшли А. Мавлонов ва С. Пинчук, республика чемпиони Л. Пинчук ҳамда биринчи разрядли К. Кимлар пойтахтимиз шарафини ҳимоя қилишади. Мусобақалар иккита кичик группада ўтказилади.

«ЮЛДУЗЧА»НИНГ ПАРВОЗИ

Ўтган куни Тошкентдаги Марказий «Пахтакор» стадионида «Чарм тўп» клуби соврини учун Бутуниттифоқ финал мусобақаларининг байроғи туширилди. Тошкент, Олмалиқ, Чирчиқ, Оққўрғон ҳамда «Политотдел» колхози стадионларида 11 кун давом этган мазкур мусобақаларда мамлакатимизнинг энг кучли 24 командаси кураш олиб борди. Группа мусобақаларини муваффақиятли якунлаган Тошкентнинг «Юлдузча», Озарбайжоннинг «Шарқ», Грузиянинг «Пионери», Туланинг «Луч» командалари асосий соврин учун беллашдилар. «Юлдузча» (Тошкент) ва «Шарқ» (Озарбайжон) ўйинлари 2:1 ҳисобида ҳамшаҳарларимиз фойдасига ҳал бўлди.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Ғофуржонов Тошкентнинг «Юлдузча» футболчиларига асосий совринни топширди. Худди шу каби иккинчи, учинчи, тўртинчи ўринларни олган Озарбайжоннинг «Шарқ», Грузиянинг «Пионери», Туланинг «Луч» командаларига ҳам совринлар топширилди.

«Чарм тўп» мусобақаларида энг яхши, деб тан олинган футболчилардан тузилган терма команда пойтахтимизда меҳмон бўлиб турган болгариялик тенгдошлари блан учрашдилар. Қизғин кураш остида ўтган бу халқаро ўйин меҳмонларнинг ғалабаси билан тугади. Ҳисоб 2:1.

Ўзбекистон велосипедчилари бу йил кўпгина мусобақаларда катта ютуқларни қўлга киритишди. Суратда республикамиз терма командасини кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотоси.

БИЛАСИЗМИ?

БИРИНЧИ ЎЗБЕК АРХЕОЛОГИ

Тошкентлик Акром Асқаровни шундай аташ мумкин. У 1891 йили вафот этган. Табиатан камтар бўлган бу одамнинг бир машғулотга ишқи зўр бўлган. У археологияга, нодир ва антиқа буюмлар йиғишга ўч бўлган. Тошкентдаги уйи худди антиқа буюмлар дўконининг ўзи бўлган. Туркистонда археологик қазилмалар олиб борган Петербург профессори Н. И. Веселовский у билан яқин алоқада бўлган. Веселовский Акром Асқаровнинг истеъдодига тан бериб «Саводсиз бўлса ҳам тангаларни қаерда ва қачон чиқарилганини аниқ белгилайди» деб қойил қолган. Асқаровнинг коллекциясида 12171 мис, 1498 кумуш ва 17 та олтин танга, кўплаб қадимги идиш-товоқлар ва турли-туман тошлар, ҳайкалчалар, қўҳна зеб-зийнат буюмлари бўлган. Рус офицери, шарқшунос Н. С. Ликошин у билан алоқа қилиб, бу коллекцияга катта қизиқиш билан қараган.

Акром Асқаров русча билмаса ҳам рус олимлари ўртасида катта обрўга эга бўлган. Майда савдогар, ишқибоз археолог — нумизмат Асқаровни Россия археология жамияти 1887 йилда «археология ривожига ҳисса қўшгани» ва «археология жонкуяри бўлгани» учун кумуш медаль билан тақдирлаган. У Франция пойтахти Париждаги Илмий археология жамиятининг аъзоси қилиб сайланган. Акром Асқаров вафотидан сўнг унинг коллекциясининг бир қисми эса Тошкент олимлари таклифига кўра Петербургдаги Археология комиссияси ихтиёрига юборилган.

ТОЛЬЯТТИ ИМЗО ЧЕККАН ПАРТБИЛЕТ

Иккинчи жаҳон урушида Италия партизанлари сафида ўзбек йигити Шариф Саматов ҳам жанг қилган. Довюрак ва матонатли бу йигит разведкачи бўлган. Сўнг партизанлар бўлинмасига командир қилиб тайинланган.

Италия Компартияси тузган Гарибальдичилар бригадасида бошқа ўзбек солдати Аҳмаджон Мамажонов жасорат кўрсатиб, фашистларнинг додини берган. 1945 йили итальян коммунистлари уни ўз сафларига қабул қилишган. Унинг партия билетига шахсан Пальмиро Тольятти имзо чеккан.

* * *

Улуғ Ватан уруши йилларида ўзбекистонлик йигитлардан Сайфулло Нуруллаев Польшада, Сайлихон Файзиев Болгарияда, Абдулла Нарзуллаев, Розиқ Ҳамровлар Чехословакияда фашистларга қарши партизанлар сафида жанг қилиб Европа халқларини фашизм асоратидан халос этишга муҳим ҳисса қўшишган.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — «Глобус». 19.15 — Ўзбекистон рассомлари Беруний юбилейига. 19.45 — Ахборот. 20.00 — **Оламга саёҳат.** 20.50 — Ахборот. 20.10 — **Совет Тожикистони** (телефильм). 22.10 — Дала ишлари кундалиги. 22.20 — Концерт. 23.00 — «Вақт». 23.30 — «Универсиада-73». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Мультфильм. 11.30 — «Хайр, боғчажон. 12.00 — **Қўлга тушмас қасоскорларнинг янги саргузаштлари** (бадиий фильм). 18.30 — МОСКВА. 19.00 Ҳужжатли фильм. 19.20 — **Баҳорнинг ўн етти лаҳзаси** (бадиий фильмнинг 11-серияси). 20.30 — «Универсиада-73». 22.50 — Ҳужжатли фильм. 23.00 — ТОШКЕНТ. «Хайтарма» ансамблининг концерти. 23.30 — Концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 20.35 — Концерт. 21.05 — Врач маслаҳати. 21.30 — Телефильм.

КИНО

ҚИШКИ ВИНОДА

Михай ботир (2 серия) — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (11.30, 14.30, 17.30, 20.30).

Жодугар (11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00), **Катта соврин** (14.00, 15.00, 20.00): — «СПУТНИК».

Машаққатли касб — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Садоқат — «КУКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Ови юриб, дови юрмаганлар — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Беҳуда шов-шув — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Сўнгги гайдук (тоқ соатларда), **Водийдаги довул** (жуфт соатларда) — «ДРУЖБА».

«ТАШКЕНТВОДСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ
СУВ КОМБИНАТИ
қуйидаги мутахассисликлар бўйича
УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Машинист-экскаваторчи, бульдозерчи-скреперчи, слесарь-сантехник, қурилиш ва йўл машиналарини ремонт қилувчи слесарь.

Ўқувчилар 76 сўм миқдорида стипендия, махсус кийим-кечак, ётоқхона билан таъминланади.

8—10 синф ҳажмида маълумотли, ёши 17 дан 35 гача бўлган кишилар қабул қилинади.

Уқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб қилинади: ариза, таржимаи ҳол, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, турар жойидан справка, иш ёки ўқиш жойидан берилган характеристика, медицина справкаси (286-форма), 4 дона фотосурат (3х4 см).

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Уқиш муддати — 6 ой. Машғулотлар ўзбек ва рус тилларда олиб борилади.

Ўқувчилар ҳар ой қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент денгизи, Пискент районининг чап қирғоғи, Тошкент области.

«ИНТУРИСТ»НИНГ ТОШКЕНТДАГИ БЎЛИМИ
Тошкент шаҳрида пропискада турувчи ва ўрта маълумотга эга бўлган йигит ва қизларни «Ўзбекистон» ресторанида ишлаш учун официантлар тайёрлайдиган
ИККИ ЙИЛЛИК КУРСЛАРГА
ҚАБУЛ
ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Қабул қилинганлар 50 сўм стипендия билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, К. Маркс кўчаси, 45-уй (шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни эрталаб соат 10 дан кундуз 1 гача), телефон № 332046.

С. П. ГОРБУНОВ НОМИДАГИ ЗАВОДГА
Тошкент шаҳридаги Граждан авиациясининг 243-заводи базасида «ИЛ-62» самолётларини тузатиш бўйича парчинловчилар ва слесарлар
КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй —Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Ўзбекистон ССР Тарих институтининг коллективи институт илмий ходими М. Муҳитдиновга онаси
Собира МУҲИДДИНОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Индекс 64633.

Р. 03612.